

3 Aruba

‘Meer meldingen van zieke kinderen door rotavirus’

9 Wereld

EU-hof geeft maandag oordeel over brexit

10 Economie

Olieprijzen hard omlaag

12 Sport

Liverpool laat op gang in Burnley

Monumentenfonds Aruba slachtoffer van ransomware

Digitaal gegijzeld

ORANJESTAD — Stichting Monumentenfonds Aruba (SMFA) werd begin dit jaar slachtoffer van *ransomware*. Alle bestanden op de server bleken ineens digitaal versleuteld, niemand kon er meer bij en er werd om losgeld gevraagd. Op Aruba kan men in theorie wel aangifte doen tegen cybercrime want het is strafbaar, maar in de praktijk staat onderzoek naar dit soort criminaliteit nog in de kinderschoenen. Wat volgt is een ‘cautionary tale’.

door onze verslaggever
Nadine Salas

Het gebeurde op een dinsdag in februari. “Een collega van mij kwam op kantoor en zei: ik kan niet bij mijn bestanden. Hij probeerde in te loggen op de server waar we al onze documenten bewaren, maar kon er niet bij. Je hebt wel eens vaker problemen met ict. Je denkt niet direct dat er iets gruwelijk mis is”, vertelt SMFA-directeur Anne Witsenburg aan de *Amigoe*. De stichting vroeg hun externe ict-consultant om langs te komen en die constateerde al snel dat er iets ernstigs aan de hand was. “Alle bestanden bleken *encrypted* te zijn, we konden ze niet meer openen. Ook was een boodschap achtergelaten: we moesten losgeld betalen en wachten op nadere instructies.”

Intussen lag de organisatie vrijwel geheel stil. Zo goed als alles stond namelijk op de server. Niet alleen de bedrijfsvoering maar ook archieven met oude foto's en projectplannen. Alles stond op de server en niemand kon er meer bij. De organisatie streeft er namelijk naar een *paperless office* te zijn.

Ramp

“We waren heel bang dat we alles kwijt zouden zijn. Er zit veel uniek materiaal bij, zoals een foto-album van een pand dat we van de familie hebben mogen scannen om een indruk te krijgen hoe het vroeger was. Of interviews met mensen die inmiddels zijn overleden. Maar ook onze financiële administratie, als je die in een keer kwijt bent, dan moet je alles opnieuw gaan invoeren. Dus ja, het was een ramp voor ons.”

Impact

“We waren vooral ongelofelijk boos. Dat je gepakt wordt door iemand die je niet kent, die je niet kan zien en dat het zo'n ongelofelijke impact op je heeft. We zijn eerst al onze back-ups gaan checken om te kijken of we onze informatie niet ergens terug konden halen. We hebben ook geprobeerd te bedenken hoe we verder zouden kunnen als we onze informatie helemaal niet meer zouden terugkrijgen”, vertelt Witsenburg. De organisatie raadpleegde expertgroepen en helpdesks in Nederland. Ook het eigen netwerk werd geraadpleegd. “We hebben op een gegeven moment gezegd tegen iedereen: sorry we liggen plat vanwege een *ransomware* aanval en iedereen die kan helpen is welkom. We zijn heel blij met alle hulp die we uit ons netwerk kregen.” Op de vraag of het moeilijk was om hulp te vragen, zegt de directeur dat ze er niet mee zit. “We hebben niets te verbergen hier. Ik wilde gewoon zo snel mogelijk een oplossing vinden.”

Vervolg op pagina 3.

Weer onderweg

Foto: DOW

ORANJESTAD — Een medewerker van Dienst Openbare Werken (DOW) haalt de barricades weg van Caya Ernesto Petronia in Oranjestad. Sinds vandaag is deze straat weer geopend voor verkeer. De weg verbindt Oranjestad met Noord.

Prominenten nemen afscheid van Bush

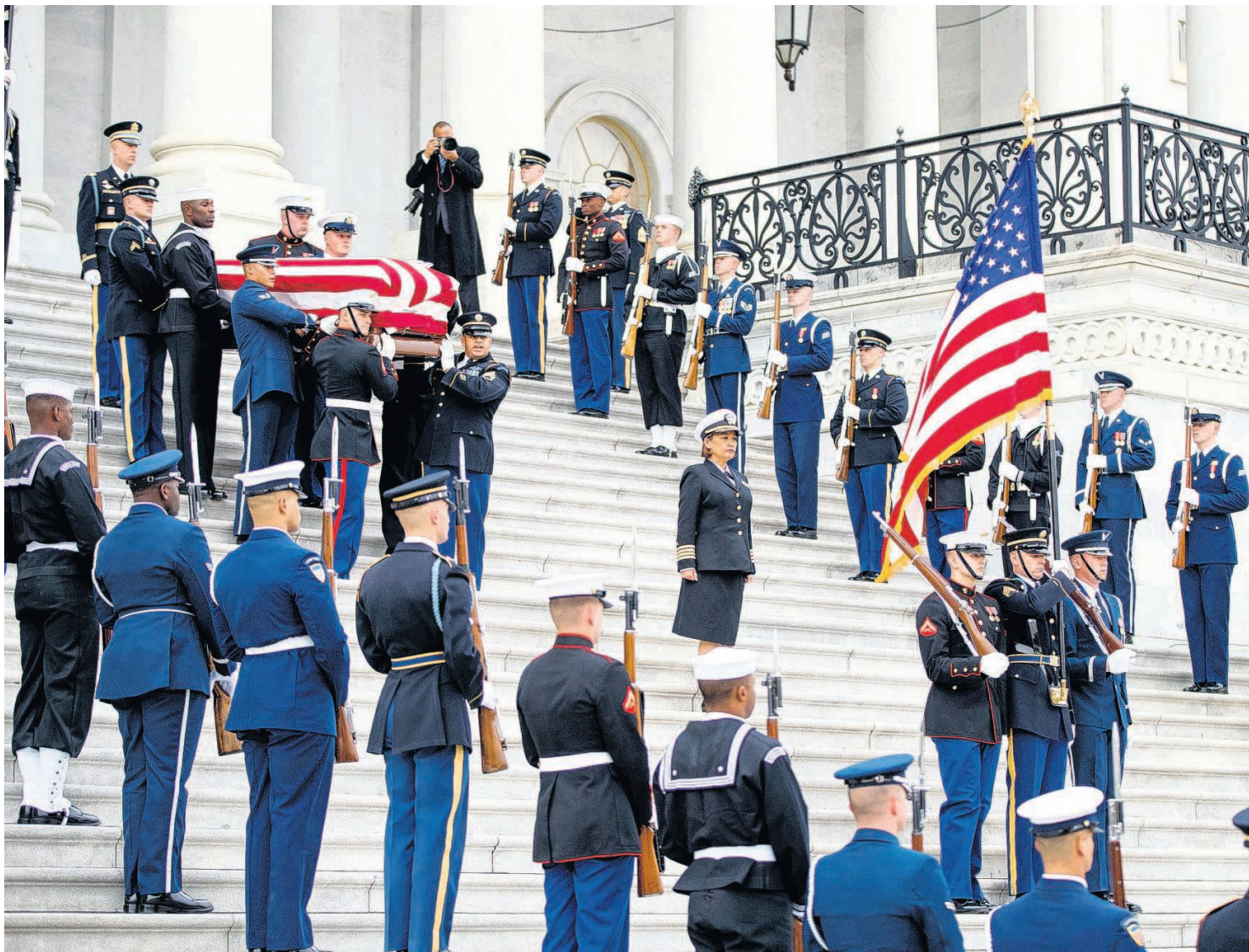

Foto: AFP

De kist met het lichaam van de ex-president George H.W. Bush verlaat het Capitool.

WASHINGTON — Met een kerkdienst in Washington is gisteren afscheid genomen van de vorige week overleden ex-president van de Verenigde Staten, George H.W. Bush. Direct na de dienst werd de kist naar een vliegbasis gebracht om te worden overgevlogen naar Houston, samen met zijn familieleden. Daar was vandaag de begrafenis.

Amerika had gisteren uitgeroepen tot een dag van rouw in verband met het overlijden, afgelopen vrijdag, van de man die van 1989 tot 1993 de 41e president van de VS was. De staatsuitvaart ging gisteren met veel ceremoni-

eel gepaard. De kist met het lichaam van Bush werd van het Capitool, waar hij in een dichte kist lag opgebaard, naar de National Cathedral gebracht, waar de afscheidsdienst was. De familie Bush haalde de

kist op bij het Capitool. Een erehaag van militairen van diverse onderdelen, de chefs van legerdelen en leden van het Amerikaanse Congres deden de oud-president uitgeleide. Op weg naar de kathedraal werd langs het Witte Huis gereden.

In de kerk was een groot aantal prominenten bijeengekomen, onder wie de ex-presidenten Carter, Clinton en Obama en de huidige president Donald Trump, die sa-

men met hun echtgenotes op een van de eerste rijen zaten. Aan de andere kant van het gangpad zat de familie Bush. Tijdens de dienst waren er diverse sprekers, onder wie kleindochters van Bush en zijn zoon en eveneens ex-president George W. Bush. Die zei onder meer dat zijn vader ‘de beste vader die een dochter of zoon kan hebben’ was geweest. Opvallend was het aantal keren dat er gelachen werd om grappen in de toespraken.

Hof: Geen strafzaak tegen tabaksindustrie

DEN HAAG — Het Openbaar Ministerie hoeft geen strafrechtelijke vervolging in te stellen tegen de tabaksindustrie. Het gerechtshof in Den Haag heeft dat vandaag bepaald. Zolang de tabaksproducenten zich houden aan de nationale en Europese regels, kan niet gesteld worden dat hun sigaretten illegale producten zijn en is er ook geen sprake van strafbaar gedrag, aldus het hof.

Advocate Bénédicte Ficq deed in 2016 namens longkankerpatiënte Annemarie van Veen en een aantal maatschappelijke organisaties aangifte van zware mishandeling (die de dood tot gevolg heeft) en valsheid in geschrifte tegen de vier grootste tabaksproducenten in Nederland. De tabaksindustrie heeft volgens de klagers sigaretten bewust verslavend gemaakt. Begin dit jaar had het OM al besloten de aangifte niet voor de rechter te brengen, omdat het geen grond zag voor een kansrijke vervolging. Daarop spande Ficq bij het hof een zogeheten artikel 12-procedure aan om alsnog vervolging af te dwingen. Dat wijst de klacht nu af. Het feit dat sigaretten verslavend kunnen zijn en gezond-

heidsrisico's opleveren, betekent volgens het gerechtshof evenmin dat er sprake is van strafbaar gedrag. Klagers hadden onder meer hun beklag gedaan over ‘sjoemelsigaretten’. Ze menen dat de tabaksproducenten de uitkomsten van de rookmachine hadden gemanipuleerd, waardoor het leek alsof de sigaret minder schadelijk was. Maar het hof wijst erop dat het gebruik van ‘ventilatiegaatjes’ in het filter van de sigaret en de toevoeging van kankerverwekkende stoffen al lang bekend is bij de Nederlandse overheid en Brussel. Dat was tot nu toe geen aanleiding voor de overheden om de regels voor de productie en het testen van sigaretten aan te scherpen, aldus het hof. Daarnaast heeft het hof

het merendeel van de klagers niet-ontvankelijk verklaard, omdat zij geen rechtstreeks belanghebbenden zijn. Er is geen beroep mogelijk tegen de beslissing van het hof. Advocate Ficq gaat door met de strijd tegen de tabaksindustrie. Volgens haar heeft het gerechtshof in Den Haag besloten om tabaksproducenten niet te vervolgen op juridisch-technische gronden, maar staat het hof inhoudelijk wel aan de zijde van de aangevers. “De boodschap is duidelijk: ze willen wel maar ze kunnen niet.” Ficq zei vandaag in een toelichting op het besluit van het gerechtshof dat in politiek Den Haag en in Europa wordt aangeklopt. Of er nog een andere juridische procedure wordt begonnen, zoals tegen de Staat of in Europa, is Ficq nog aan het uitzoeken. Ze sluit dat niet uit. Volgens haar blijkt uit de motivatie dat het hof de tabaksfabrikanten op één lijn stelt met drugsproducenten en -handelaren.

Duurdere benzine in Frankrijk pas in 2020

PARIJS — De Franse regering heeft de gewraakte verhoging van de belasting op benzine en diesel tot na volgend jaar uitgesteld. Dat meldden Franse media gisteren. Eerder verdedigde premier Edouard Philippe in het parlement een uitstel van een halfjaar.

De regering van president Emmanuel Macron was aanvankelijk van plan de brandstoffen rond de jaarwisseling duurder te maken; voor een beter klimaat en milieu heette het. De heftige protesten door demonstranten in gele hesjes bracht de Franse regering op

andere gedachten. Philippe verklaarde dat de accijnsverhogingen niet zijn opgenomen in de begroting voor 2019. De protesten tegen de accijnsverhogingen begonnen vorige maand met honderden blokkades vooral op snelwegen maar liepen afgelopen week

einde volledig uit de hand. Alleen al in Parijs raakten tijdens de rellen 133 mensen gewond, onder wie 23 politie-mensen. Ruim vierhonderd mensen werden opgepakt. De beroemde Arc de Triomphe werd beklad met leuzen en aan de binnenkant van de triomfboog werden vernielingen aangericht. De beweging van de ‘gele hesjes’ kwam ook in actie in België. In Nederland bleven de acties beperkt.

Verzekeringen
Pensioenen
Hypotheeken

ASCA

ASSURANTIE SERVICE CENTRUM ARUBA N.V.
Dienstverlening met een
persoonlijk karakter

Tel. 582-2720 • Fax 582-0200
Beatrixstraat 34 • Oranjestad
email: insurance@asca.aw

Papillon
RESTAURANT

IS LOOKING FOR AN **Experienced**

FIRST COOK

- Experience with Dutch/European cuisine
- Pro-active, Passionate and committed
- Flexible, Team Player, Stress resistant

Permanent employment contract
A unique experience in a dynamic work environment | good salary (tailored to job and work experience) | Structure of holidays | A great employer on your resume!

Interested?
Send your resume incl. picture to info@papillonaruba.com

AMIGOE *De Krant!*

Sinds 1884

U kunt uw abonnement ook online betalen!
Onze bankrekeningen zijn:

RBC #10031723
BANCO DI CARIBE #81027801
CMB #20651903
ARUBA BANK #6000400190

ARUBA ANIMAL SHELTER

Turtug Aruba

(sporen van) een
zeeschildpad gezien?
Bel **TURTLE HOTLINE :**
592 93 93

Laatste Betaaldag

Laatste betaaldag 10 December
Verbruiksmoand Oktober 2018

Betaal opties

- 1 Via de bank (online)
- 2 Elmar betaalkantoren
- 3 Hulpbestuurskantoren
- 4 WEB loketten Balashi

TIP! BETAALT U ONLINE?
Voorkom een verkeerde registratie. Vermeld ALLEEN uw 'number di percela': XXXX-XX

EXTRA OPENINGSTIJDEN WEB BALASHI
ZATERDAG
8 DECEMBER
9am to 1pm

WEB
Balashi 76, Aruba | T. 525 4200
E. info@webaruba.com | www.webaruba.com

regels hebben grenzen, wij niet

**onbeperkt
LTE postpaid**

Afl. 125^{p/maand}

onbeperkt data + onbeperkt bellen naar alle Digicel nummers

200 belminuten om andere providers te bellen

bezoek onze winkel

MINI MEGA

MEGA PLUS

Koop je Mini Mega en met Afl. 2,-
erbij kan je de hele jackpot winnen

Afl. Vrijdag 7 december

1.300.000,-

Hoe?

Afl. 5 + Afl. 900.000,- + Afl. 400.000,-
Extra!

www.lottoaruba.com

Verkrijgbaar in Super Food bij de Klantenservice en/of bij elk verkooppunt van Lotto.
Voor meer informatie, bel 525-7555 of bezoek onze website www.lottoaruba.com.

AMIGOE

Meer dan alléén een krant!

Sluit een abonnement bij Amigoe en maak kans om fantastische prijzen te winnen!

Nieuwe abonnees maken kans op o.a. een weekend-stay bij The Mill Resort tot een jaar gratis abonnement van Amigoe!

ABONNEER NU!
582-4333

Ben je al abonnee?
Breng een nieuwe abonnee mee en maak kans op een gratis dagje Wellness!

Ook overal de Amigoe lezen?
Kijk dan snel op www.amigoe.com

* All Yard Sale orders must be delivered in 2018

YARD SALE

8 DECEMBER 2018 - 8AM - 12 PM @ ATCO BARCADERA

DISCOUNT ON PLASTERING SAND 15%

DISCOUNT ON PAVERS 10%
5cm, 6cm and 8 cm

HOLIDAY DISCOUNT ON LIME AGGREGATES, REGULAR BLOCKS, SPLIT BLOCK HOLLOW 6", READY-MIX CONCRETE

PLACE YOUR ORDER **ONLINE**: SALES@ATCOCONCRETE.AW
from 3 December - 7 December and Receive the Yard Sale Discounts!!!

ATCO Concrete Products N.V. Barcadera 134 - Aruba
Sales office(s) T: +297 582-4684 E: sales@atcoconcrete.aw

www.atcoconcreteproducts.com [atcoconcreteproductsnv](https://www.facebook.com/atcoconcreteproductsnv)

Directie Volkgezondheid:

‘Meer meldingen van zieke kinderen door rotavirus’

Foto: DVG

ORANJESTAD — Het rotavirus is in omloop, vooral onder kinderen van 1 tot 4 jaar. Directie Volkgezondheid (DVG) constateert een stijgende lijn in het aantal patiënten. In Nederland wordt het vaccin tegen deze ziekte in 2019 toegevoegd aan het Rijksvaccinatieprogramma, zegt het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Aruba is nog niet zo ver, bevestigt DVG aan de *Amigoe*.

door onze verslaggever
Mirte de Rozario

Woordvoerder Jurette Croes weet ook niet of het rotavirus in de toekomst wel in het vaccinatieprogramma van de overheid komt. “Om dit te bepalen, moet eerst onderzoek worden gedaan, naar het aantal casussen en naar de gemiddelde leeftijd van de meeste patiënten. Ook moeten we weten of het effectief zal zijn om het vaccin in het programma op te nemen.” In een eerder interview dat de *Amigoe* bij DVG had, eind november, vertelde Croes dat in het vaccinatieprogramma alleen ziektes zijn opgenomen die ernstige complicaties met zich kunnen meebrengen.

Symptomen

Het rotavirus is herkenbaar aan de volgende symptomen: diarree, koorts, overgeven en buikpijn. De klachten kunnen leiden tot uitdroging en mogelijk opname in het ziekenhuis gedurende twee tot drie dagen. Kleine kinderen en baby's kunnen het virus doorgeven, vanaf twee dagen voordat de diarree begint tot acht dagen daarna.

De verspreiding vindt plaats via de mond, door vieze handen en objecten, maar ook door eten en drinken dat besmet is met poep van een geïnfecteerd persoon. Volgens DVG komt het rotavirus vooral voor op school, bij de kinderopvang en thuis.

Aantal meldingen

De Dienst Besmettelijke Ziekten van DVG krijgt het hele jaar door meldingen binnen van het rotavirus. Aantallen geeft DVG echter niet, ondanks dat de *Amigoe* daar naar vroeg. Croes legt uit dat de overheidsdienst niet weet of alle huisartsen melding maken van het rotavirus. “Daarom kunnen we niet zeggen dat we een compleet overzicht hebben van de casussen.” Wat DVG wel ziet, is dat het aantal gemelde gevallen toeneemt onder kinderen van 0 tot 7 jaar. Uit laboratoriumtesten blijkt dat de oorzaak het rotavirus is. De meeste patiënten zijn tussen de 1 en 4 jaar.

Behandeling

Er is geen specifieke behandeling tegen het rotavirus. Antibiotica en antivirale medicatie

helpen niet bij dit virus. Een ziek kind kan het beste thuis blijven, om te voorkomen dat op school of bij de kinderopvang andere kinderen worden besmet. Om uitdroging te voorkomen, is veel water drinken belangrijk. Pedialite is een goed alternatief, maar DVG raadt sportdrankjes af. Als een kind een droge mond heeft en veel dorst, zich slap voelt, meer dan 40 graden koorts heeft, flinke buikpijn of diarree met slijm of bloed, dan moet direct de huisarts worden gewaarschuld.

Hygiëne

Het besmettingsgevaar kan worden verkleind door te letten op hygiëne. Volwassen moeten hun handen goed wassen, zeker als ze met een ziek kind bezig zijn geweest en als ze eten en drinken voorbereiden. Het is ook belangrijk dat de objecten waar kinderen mee spelen, goed worden gedesinfecteerd. Kinderen moeten hun handen goed wassen met water en zeep, na het eten en direct nadat ze van de wc komen.

Vaccin kopen

Ouders die er zelf voor willen kiezen om hun kinderen tegen het rotavirus te laten inenten, kunnen voor meer informatie contact opnemen met de Dienst Besmettelijke Ziektes.

Plannen ROP gepresenteerd aan publiek

ORANJESTAD — In bijeenkomsten op 4 en 5 december in respectievelijk Multi facilitaire Accommodaties (MFA) Santa Cruz en Paradera heeft de overheid informatieve sessies georganiseerd over het nieuwe Ruimtelijke Ontwikkelings Plan (ROP) en de voortgang van de bijbehorende voorschriften ROPv.

In de bijeenkomsten werd dieper ingegaan op de aspecten van het nieuwe ROP/ROPv dat volgend jaar geïntroduceerd zou moeten worden en tien tot vijftien jaar geldig is. Het Nederlandse Rho adviseurs werkt in opdracht van de regering hieraan. In de regels (de v van voorschriften) worden vastgelegd waar de samenleving maar ook de overheid zich aan moet houden. “Daarnaast moeten alle terreinen op Aruba nauwkeurig opgenomen worden, om te bepalen waar precies de grenzen komen te liggen van natuurgebieden. Sommige terreineigenaren hebben bezit dat geheel of gedeeltelijk in natuurgebied valt. De ecologische waarde van deze terreinen moeten ook in kaart gebracht worden zodat bepaald kan worden wat hiermee moet gebeuren. De overheid beschikt namelijk niet over voldoende fondsen om deze allemaal op te kopen en ook niet voldoende grond

om deze ‘om te ruilen’, dat brengt nieuwe uitdagingen met zich mee”, zo legt de minister van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu Otmar Oduber (POR) uit tijdens de presentatie.

Twijfels

Eerder nog liet natuuractivist en ABC-voorzitter Greg Peterson weten aan de *Amigoe* dat hij zich zorgen maakte over de om-schrijvingen in het ROPv. Zo zijn er natuurgebieden die ingedeeld worden in verschillende categorieën, bijvoorbeeld ‘natuur maar met recreatief gebruik toegestaan.’ Hij vreest dat dit soort voorschriften die in de ROPv komen te staan, niet gehandhaafd kunnen worden aangezien dat nu ook al niet gebeurt en daardoor natuurgebieden nog meer onder druk komen te staan dan ze al doen. Hij verwijst bijvoorbeeld naar het huidige verbod om over duinen te rijden met ter-

reinwagens, maar dat toch op grote schaal gebeurt en waar niet afdoende tegen wordt opgetreden.

Verkavelen

Een van de dingen die de minister anders wil doen dan zijn voorgangers liet hij weten bij de presentatie, is om meer ruimte te bieden aan natuur bij verkavelingsplannen. “Als er vroeger 10.000 of 20.000 vierkante meter werd verkaveld, werd het hele terrein kaalgeslagen”, stelt hij.

Vanaf volgend jaar zou het ‘building with nature’-beleid in werking moeten gaan waarbij dan iemand die bijvoorbeeld een terrein van 1000 vierkante meter heeft ontvangen en een huis van 400 m2, het advies krijgt om alleen het hoogst noodzakelijke schoon te maken op zijn terrein en zoveel mogelijk natuur te behouden. Ook worden bouwterreinen vanaf volgend jaar geïnspecteerd op beschermde flora en fauna en gaat Directie Infrastructuur en Planning (DIP) de verkavelingsplannen tekenen met meer parken en natuurstroken tussen de huizen.

Foto: Marjolijn

Een medewerker van Rho adviseurs geeft uitleg over de plannen.

IN HET KORT

Zwei bier

De centrale stuurde surveillance Noord naar de T-kruising ter hoogte van het voormalige House of Cheng. Daar zou een man op de grond liggen. Ter plaatse trof de politie een mannelijke toerist aan, W. die in kennelijke staat van dronkenschap verkeerde. Het gesprek verliep moeizaam omdat hij Duits sprak. De man wist zijn verblijfsadres niet meer. Hij werd naar de politiewacht gebracht, waar een Duits-spreekende agent de man te woord stond. De toerist werd naar zijn Airbnb in Koyari gebracht.

Wartaal

De politie werd maandagmiddag bij een juwelierszaak aan de Sasakiweg te woord gestaan door een verkoper. Zij verklaarde dat een onbekende man binnenkwam en raar deed. Hij kraamde onzin uit, stelde veel vragen, keek naar de camera en probeerde haar te versieren op ‘vulgaire wijze’. Hij haalde zijn geslachtsdeel uit zijn broek en vertelde dat hij zeventien jaar was en werkeloos. Ook verklaarde hij dagelijks 10 florin aan marihuana te roken en dat hij onkruid wiede om aan geld te komen. De vrouw zei hem dat haar echtgenoot onderweg was naar de winkel. De man reed toen weg op een oranje fiets. De vrouw werd aangeraden aangifte te doen. De patrouille kamde de omgeving uit.

Begripvol

De politiepatrouille van Oranjestad zag dinsdag rond het middaguur een voor hun bekende landloper, Kabouter, die lag te slapen bij de Candela-snacktruck. Ze onderhielden de man, hij toonde begrip en ze verwijderden hem van de locatie. Ook zagen zij landlopers L. en P. die aan het bedelen waren. Ook deze twee mannen werden onderhouden, ze toonden begrip en werden weggestuurd. Vervolgens trof de patrouille de twee landlopers aan die nu aan bedelen waren bij het Citgo benzinstation. Wederom toonden ze begrip en werden weggestuurd. Even later troffen de agenten P. weer aan, die inmiddels bij Candela was gearriveerd en daar mensen lastigviel met bedelen. Hij werd daar nogmaals verwijderd.

Digitaal gegijzeld

Vervolg van pagina 1

Onderhandelen

De instructies kwamen binnen, de hackers vroegen om een groot bedrag. “Alles is buiten proporties als je moet betalen voor iets wat van jou is. Het is alsof iemand je huis inloopt, je lamp steelt en je moet hem terug gaan kopen. Het gaat nergens over. Aan de andere kant is het heel erg waardevol voor jou, want je wil die gegevens terug hebben. Hoeveel heb je hiervoor over?”, zegt Witsenburg. De stichting had inmiddels experts uit Curaçao ingeschakeld, van het bedrijf Xandstorm. Die adviseerden haar ook bij het onderhandelen. “We hebben aangegeven dat het bedrag dat ze noemden überhaupt niet haalbaar was voor ons en we hebben aangegeven wat we wel konden betalen. Wonder boven wonder is dat toen geaccepteerd.” Hoeveel dat was wil de directeur niet kwijt, ‘het was een goede korting al ik maar zeggen’. Het bedrag moest voldaan worden in cryptovaluta *bitcoin*, dat bleek een extra drempel vanuit Aruba. Maar een vrijwilliger

uit het netwerk bleek bereid de ingewisselde bitcoins over te maken. “Ik ga er niet geheimzinnig over doen, een deel van ons jaarbudget is verdwenen in die gijzeling”, zegt Witsenburg. De stichting ontvangt geen subsidies maar is geheel afhankelijk van de huurinkomsten van de monumentale panden die het in bezit heeft.

Ook zijn er extra kosten gemaakt om de externe expertise in te huren, eerst om het probleem op te lossen en daarna de kosten om herhaling te voorkomen. Na de betaling van het losgeld, een paar weken later, had de organisatie de bestanden wel terug, maar durfde niet aan de slag tot ze zeker wisten dat ze veilig waren en ze niet opnieuw gehackt zouden worden. Daardoor duurde het uiteindelijk zo’n drie tot vier maanden voordat alles weer normaal was. “Door dit hele verhaal hebben we ons ict-budget flink moeten opschroeven. Dat is een tegenvaller dit jaar en ook voor volgend jaar drukt dit op de begroting. Je moet meer gaan investeren.” Met de hulp van

Xandstorm is de omgeving extra beveiligd. Zo zijn er verschillende *firewalls* geïnstalleerd, is er een apart wi-fi netwerk gemaakt voor bezoekers en wordt de data op verschillende manieren opgeslagen als back-up, zowel fysiek als in de *cloud*.

Voorkomen

“We dachten dat we onze beveiliging redelijk op orde hadden. Blijkbaar hadden wij gewoon een gat in de beveiliging waardoor wij aangevallen konden worden. Die *ransomware*, daarmee schieten ze gewoon in het wilde weg. Degene die ze raken, daarmee gaan ze in onderhandeling. Je wordt niet *getarget* omdat je speciaal bent, iedereen kan slachtoffer worden”, waarschuwt de directeur. Wat ze aan andere bedrijven en organisaties wil aanraden is toch vooral de systemen een keer door te laten lichten en aan een expert vragen welke maatregelen er genomen kunnen worden om te voorkomen dat men aangevallen wordt. “Kijk, we zijn een stichting die haar ict redelijk op orde had. Maar cybercriminelen ontwikkelen zich ook steeds verder. Als je op een top-beveiligingsniveau zit had je dat misschien kunnen vermijden, maar je moet er rekening mee houden dat je gewoon een stichting bent. Je gaat geen bunker om je huis bouwen om te voorkomen dat er een keer een bom op valt als je niet in een oorlogsgebied woont. Je moet een balans vinden tussen beveiligen en nog gewoon kunnen werken. En het ook nog kunnen betalen. We dachten dat onze situatie redelijk safe was. Maar we bleken dus ook geraakt te kunnen

Foto: Nadine Sults

Het kantoor van Stichting Monumenten Fonds Aruba (SMFA) aan de Avenida Milio Croes.

worden. En uiteraard zijn we nu wel veel beter beveiligd.”

Cyberveiligheid

In september van dit jaar richtte de overheid de Nationale Cyber Security Taskforce (NCTVI) op. De NCTVI heeft als taak ‘digitale dreigingen en delicten te signaleren, te identificeren en de digitale bescherming van nationale interesses tegen deze dreigingen te verstevigen om te voorkomen dat er sociale disruptie ontstaat’ lichtte de Justitie-minister toen

toe. “In principe kun je wel aangifte doen van hacking want cybercrime is strafbaar”, zo lichtte Dolfi Richardson, hoofd Interpol Aruba toe aan de *Amigoe*. Maar hij erkent tegelijk ook dat het technisch een zeer complex onderzoek in samenwerking met het buitenland vergt, het NCTVI is mede opgericht met het doel dit soort processen te beschrijven en op te stellen voor uitvoering.

Terugblik

“Ik denk dat we wel goed gehan-

deld hebben op het moment dat het zich voordoet en voldoende kennis hebben kunnen inschakelen om er weer uit te komen, maar het is wel heel frustrerend. Je kunt ook niet echt aangifte doen tegen die mensen, die zitten waarschijnlijk ergens in Rusland of zo. Maar het is wel heel vervelend. De bedrijfsvoering heeft weken stilgelegen, in de eerste instantie ook omdat we niet wilden betalen”, zegt de directeur. “Maar uiteindelijk ont-kom je er niet aan.”

Wat is ransomware?

Ransomware of gijzelssoftware is een chantagemiddel op internet. ‘Letterlijk vertaald betekent ransom: losgeld’, zo is te lezen op Wikipedia. Ransomware is malware die een computer en/of gegevens die erop staan blokkeert en vervolgens van de gebruiker geld vraagt om de computer weer te ‘bevrijden’ middels een tegen betaling verstrekte code. Betalen blijkt echter niet (altijd) tot ontsluiting van de besmet geraakte computer te leiden, zo waarschuwt de Nederlandse overheid. En zelfs wanneer na betaling de code succesvol wordt gebruikt blijft de software op de computer staan en kan deze enkele maanden later opnieuw het systeem blokkeren en om nog meer geld vragen.

Spelend leren programmeren

Op de Facebookpagina van de Arubaanse organisatie van Hour of Code valt het evenement op verschillende locaties en deelnemers te volgen www.facebook.com/HOCARUBA.

A photograph showing a male teacher with a shaved head, wearing a red and black striped shirt, leaning over a desk to assist a group of students. The students, including a girl in the foreground with long dark hair and a white sweatshirt, are seated at a long white table, working on desktop computers. The room has a yellow wall and a framed picture of a group of people.

spectrum. Daarom steunen we dit elk jaar", legt Scholing uit. De bibliotheek is sinds een paar jaar ook lid van het Nederlandse Mediawijdsheid-netwerk.

"Daar hebben ze een heel curriculum voor scholen opgezet, maar daar zijn ze dit ook nog stapsgewijs in het onderwijs aan het invoeren, al tien tot vijftien jaar", zegt hij. "Ik weet dat er binnenkort een nationaal onderwijsplan komt, daar schijnt veel aandacht besteed te worden aan 21e eeuwse vaardigheden. Als we daar een rol in kunnen spelen namens de bibliotheek doen we dat graag."

The advertisement features a woman with blonde hair in a green dress and a man with dark hair in a black sweater with reindeer patterns. They are both smiling; the man is kissing the woman on the cheek. The background is white with hanging red and blue Christmas ornaments at the top. A QR code is positioned on the left side, next to the text "Scan pa download". At the bottom left, there is a small text box containing information about prepaid services. The SETAR logo and name are located in the bottom right corner.

MANDA BO SER KERI CREDITO E PASCO AKI

Awor hopi mas facil cu e SETAR App

Scan pa download

Manda credito pa numbertan Prepaid of Hybrid, Transfer di Postpaid lo sali riba e siguiente cobranza.
Transfer di Prepaid/Hybrid lo wordo deduci for di e core credit. Pa pregunta, ayudo, of blokeo por yama nos Contact Center na 139.

SETAR
Creating Connections

‘Living in paradise not the same as visiting paradise’

Paradiso in première

ORANJESTAD — Korte speelfilm **Paradiso** van regisseur **Rebecca Roos** beleeft komende zondagavond zijn Arubaanse première bij Ateliers ‘89. In de binnentuin van de oude school aan de Dominicanessestraat 34 kan het publiek om 19.30 uur gratis naar de film en kennismaken met cast en crew. De film is Engels ondertiteld.

Het idee van de film ontstond in 2017 en werd mede mogelijk gemaakt door subsidie van het Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch Gebied en sponsors Subway Aruba, New India Assurance en Cas Bon. Ingmar Maduro is director of photography en Adriano Nanof heeft muziek en geluid verzorgd. Na de vertoning zondag vindt er een Q&A plaats met de acteurs en makers van de film. De wereldpremière van ‘Para-

De filmposter van Paradiso.

diso’ was 10 november tijdens het Belize International Film Festival. In de film, met acteur Olga van Bochove in de hoofdrol, wordt een vrouw die op Aruba woont een dag lang gevolgd. Haar dagelijkse leven staat in schril contrast met het Aruba zoals de toerist het eiland ervaart. De korte film is ook ter selectie ingezonden

aan verschillende filmfestivals. Regisseur Rebecca Roos geniet op Aruba vooral bekendheid als de maker van verschillende culturele documentaires, maar vertelde onlangs aan de *Amigoe* in een interview dat speelfilms haar passie zijn en dat ze verschillende verhalen en projecten op de plank heeft liggen.

Adventbrief 2018

‘Kerk moet gezin voor gezinnen worden’

WILLEMSTAD / ORANJESTAD — De kerk moet ‘een gezin voor gezinnen’ worden. Dit stelt bisschop **Luis Secco** in zijn adventbrief van het Bisdom van Willemstad voor het jaar 2018. In zijn boodschap benadrukte Secco de belangrijke rol die gezinnen te vervullen hebben bij de ontwikkeling van jongeren in de maatschappij.

De advent is de periode in de aanloop naar kerst, waarbij christenen zich opmaken voor en voorbereiden op de geboorte van Jezus. Het liturgisch jaar in de katholieke kerk wordt afgesloten met het feest van Christus Koning, maar wordt geopend met de advent. De adventperiode begint op de vierde zondag voor kerst en eindigt op 24 december tijdens het avondgebed. Het bisdom verstuurt elk jaar traditioneel een brief waarin het ingaat op het belang van de advent voor gelovigen.

In de versie van dit jaar gaat Secco in op het belang van het gezin voor jongeren. In dit verband verwijst de bisschop naar de bisschoppelijke conferentie afgelopen oktober op Aruba. Tijdens deze conferentie, waarbij de priesters van de zes eilanden van het bisdom aanwezig waren, lag de nadruk op ‘eenheid in verscheidenheid binnen het bisdom’. Onderwerpen die onder de aandacht werden gebracht waren onder meer het gezin, jongeren en leven. Verwijzend naar het bisschop-

penoverleg benadrukt Secco dat gezinnen het belangrijkste referentiepunt voor gezinnen blijven. “Kinderen stellen de liefde en aandacht van hun ouders op prijs. Zij maken zich zorgen over de gezinsbanen en hopen ooit een eigen gezin te kunnen beginnen. Onze parochies moeten een gezin van gezinnen worden, omdat veel jongeren in kwetsbare gezinnen leven, met een gebrek aan middelen. Het is daarom van belang dat zij de kerk als een daadwerkelijk gezin zien, die hen als haar kinderen zal adopteren.” In het pastoraal plan van het bisdom staan iedere maand vele activiteiten gepland, die als doel hebben gezinnen, maar ook scholen en parochies bij te staan, door hen actief te betrekken bij de kerkelijke ac-

tiviteiten. Secco geeft verder aan dat in zijn visie de eucharistieviering een ontmoeting van geloof moet worden, die kinderen en jongeren moet helpen om de schoonheid van het mysterie dat met kerst wordt gevierd te kunnen begrijpen. Het is het streven van priesters, maar ook van leken om gedurende het hele liturgisch jaar jongeren te begeleiden om zo de waarde van de heilige eucharistie te ontdekken. De bisschop besluit zijn adventbrief door wederom stil te staan bij de viering van het zestigjarig bestaan van het Bisdom van Willemstad, dat dit jaar werd gevierd. Thema van deze viering was ‘Ontmoeting met Christus, Ontmoeting met elkaar’. Secco roept gelovigen op om deze leuze ook na dit jaar te blijven naleven.

Kerstconcert Coral Choir

ORANJESTAD — *Coral Choir* geeft aanstaande zaterdag 8 december een kerstconcert in de Protestantse Kerk aan de Wilhelminastraat. Het koor brengt onder meer christmas carols en kerstliederen in diverse talen. Daarnaast kan het publiek ook genieten van de solo's van leden van het koor. Om nu al in de kerstfeer te geraken wordt iedereen uitgenodigd om dit concert bij te wonen, laat het koor weten. Kaartjes zijn voor 15 florin verkrijgbaar vanaf 19.30 uur aan de zaal.

Den Cayente

Reflexions

Ariën Rasmijn (1975) is journalist. Naast zijn publicaties in de *Amigoe* en diverse andere media schrijft hij in deze column regelmatig over nieuws en politiek op Aruba. Hij stelt reacties op prijs via: dencayente@gmail.com.

Waar een paar dagen vrij al niet goed voor zijn. Dat hele gedoe rond de belastinghervorming schoot aan mij voorbij. Ik zag een post van de regering waarin stond dat iedereen er honderden florin op vooruitgaat met het ver- soepelen van de inkomstenbelasting en het afschaffen daarvan voor de allerlaagste inkomens. Krijgt eindelijk eens iemand anders een *tax holiday*. Terwijl ik met ogen dicht in het water dreef bij Reflexions bedacht ik nog even; net als elke vakantie is die *tax holiday* ook maar tijdelijk. Je hebt het feitelijk voor een jaar, totdat de indirecte belasting wordt ingevoerd in 2020. Wordt het weer klagen.

Het mocht eigenlijk ook geen vakantie heten, de laatste paar dagen. Eerder een soort van grote schoonmaak. Zo heb ik mijn TV verkocht. Ergens voelde het als een volkomen impulsief besluit en bedacht ik mij heel even, maar de waarheid is dat ik er nauwelijks naar keek. Misschien in de ochtend even en kort voor het slapengaan maar vooral van dat laatste kreeg ik altijd spijt. Want dan lig je met popcorn in je bed te kijken naar Nederlands nieuws en zie je alweer de zoveelste discussie over Zwarte Piet. En op de Amerikaanse zenders is het ook een en al kommer en kwel. Heeft de Amerikaanse president niet iets verschrikkelijk doms gezegd, dan komt

er weer een reclamespot langs van een of ander geneesmiddel tegen een hele nare ziekte die ik dan weer moet gaan googelen. En TeleAruba is nog steeds bagger. Met je ‘Magia di Pasco’. Wie heeft in godsnaam bedacht dat in je kerstoutfit in een winkel staan s’avonds en producten aanprijzen met af en toe zo’n hopeloos mekkerende *gaita band* tussendoor goede televisie is? Nee, de TV ging voor weinig op Vraag en Aanbod en was diezelfde middag weg uit mijn leven. Om dat te vieren ging ik weer dobberen in zee. Op weg terug naar huis kreeg ik een appje. Het gerucht gaat dat de regering inmiddels iets van vijftig man extra per

maand aanneemt. “Hoe dan?!” vraag ik me af. “Zijn er überhaupt zoveel mensen om aan te nemen? Vast wel. Ho, wacht even. Ik ben op vakantie. Effe die radio wat harder zetten.”

Op weg naar het strand de volgende dag kreeg ik echter weer een bericht binnen, want met dit werk laat niemand je met rust. Blijkt er gedonder te zijn bij Unesco. De minister van Onderwijs wil af van de directeur, omdat hij daar liever iemand met een academische achtergrond zou zien. Zelfde onzinverhaal als bij het Multidisciplinair Centrum, waar de minister ook al de deksel hard op zijn neus kreeg toen die zaak voor de rechter kwam. Na een jaar mag het wel duidelijk zijn dat Rudy Lampe niet de meest handige bewindsman is gebleken. Eerst dat gedoe met DPS, toen MDC en nu Unesco, waar hij Ruby

Eckmeyer (die ook geen groot succes was aan het hoofd van Directie Cultuur) ondertussen aan de leiding heeft gezet. Als hij een jong en dynamisch iemand met een relevante titel zou hebben neergezet, dan had Rudy nog iets van een argument, al was het ook kortzichtig en elitair. Maar Zetsia Ponson heeft naar wat ik heb begrepen ook gewoon een hbo-titel en ze heeft ervaring. Maar goed, soms kan het gebeuren dat nota bene een pastoor *people skills* tekortkomt. Titels boven mensen. Vriendjespolitiek. Maar wel de mond vol hebben over God. De ene dag help je zieke indianen in de jungle, de andere dag heb je een dikke Ford Escape onder je kont en zie je liever mensen met een ‘academische achtergrond’. Ondertussen dobber ik lekker verder met mijn ogen dicht en mijn oren onder water, de stilte in.

Op stap

Ontspanning, sporten, uitgaan, dansen, evenementen en andere tips tijdens dit weekend. Ook een activiteit aanmelden? Stuur een e-mail naar arubaredactie@amigoe.com.

CULTUUR
Première ‘Paradiso’
Ateliers ‘89
Zo 19.30 en 21.30 uur

Kerstconcert ‘Angelnan resonando den cunucu’
Cas di Cultura
Vr 19.30 uur

Kerstconcert Coral Choir
Protestantse kerk
Za 19.30 uur

EVENEMENT
Kerstbazaar Agnes Kleuterschool
Montaña 16-A,
Vr 18.00 uur

Kidpreneurs Bazaar
Mainstreet Oranjestad
Za 16.00 uur

Global Sisterhood Aruba - Last New Moon Session
Neptali Henriquez Park
Vr 21.00 uur

Workshop lionfish schoonmaken en bereiden
Pure Diving, Bucutiweg
Za 14.00 uur

Aruba Christmas Fair
Promenade San Nicolas
Za 19.00 uur

Nature & Faces fotoexpo
B. v/d Veen Zeppenfeldstraat 14
Za 19.00 uur

MAATSCHAPPELIJK
Viering Dag van de Mensenrechten
YMCA San Nicolas
Zo 17.00 uur

SPORT
Kids Yoga
Island Yoga, Noord
Za 11.00 uur

Jaarafsluiting en Home Run Derby Ambiente Warriors
Softbalveld Kudawecha
Za 14.00 uur

Lionfish vistoernooi en proeverij
De Palm Island
Za 09.00 uur

STAPPEN
Friday Fever - optreden N’Fuzion
Sandra’s Garden
Vr 21.00 uur

Octa
Alfie’s
Vr 21.30 uur

Splash Pool Party - Joe Grossman & Friends
Reflexions Beach
Za 15.00 uur

Konnichi Waw Sushi Night
Blue Bar - Renaissance Aruba Resort
Za 18.00 uur

Moodfunk presents: Arubiana
Paradera Park 225
Za 20.00 uur

Celebrando Fin di Año
Freewinds
Za 20.00 uur

2019 MAZDA CX-3 A MODERN CLASSIC

• 2.0L cylinder 16 valve DOHC
• 6 Speed automatic transmission
• SKYACTIV technology
• Touchscreen Radio/USB/Bluetooth/Handsfree
• Back-up camera & sensor

MAZDA CX-3 CORE
LIMITED OFFER
AWG 48,000 (EXCLUDING TAXES)

zoom-zoom

Tanki Leendert 122, Aruba
T: +297 582-3838

Opening hours: 8:00 am - 12:00 pm | 1:30 pm - 5:30 pm
Saturday 9:00 am - 1:00 pm

MazdaAruba

Advertorial

Succesvolle bouwbeurs AAA

ORANJESTAD — Op donderdag 29 november organiseerde Aruba Airport Authority (AAA) de eerste bouwbeurs voor het Gateway 2030 Construction Project van de luchthaven in de balzaal van het Hilton Hotel. Het evenement werd georganiseerd als onderdeel van de voorbereiding van het aanbestedingsproces voor de bouw van de belangrijkste terminaluitbreiding, die eind februari van start gaat.

Het belangrijkste doel van de beurs was potentiële internationale bouwfirma's voor te stellen aan het bedrijfsleven en het overheidsbestuur op Aruba, in een poging voor internationale bouwbedrijven om bekend te raken met het zakendoen op Aruba, en ervoor te zorgen dat lokale bedrijven een belangrijke rol spelen in de bouwwerkzaamheden die zullen plaatsvinden in de komende jaren.

Tijdens de opening van het evenement hield de minister-president, Evelyn Wever-Croes een toespraak waarbij ze het belang van het Gateway 2030-project voor de toekomstige groei van het eiland en voor de economie van het land uiteenzette. Wever-Croes werd opgevolgd door de minister van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu, Otmar Oduber, die verder verklaarde hoe belangrijk duurzaamheid, groene bouwmethoden en verantwoord groei van het allergrootste belang zijn voor het succes van het eiland. De opening werd gevolgd door een gedetailleerde presentatie van de belangrijkste elementen van het project, een presentatie over de belastingcodes en -procedures

op Aruba en de deelname van DPL en Economische Zaken; en afgesloten met een netwerksessie, waarbij internationale en lokale bedrijven de kans kregen om informatie en contacten uit te wisselen voor toekomstige samenwerking bij het project.

Dertien internationale bouwbedrijven woonden de

beurs bij en hadden de mogelijkheid contact te leggen met 55 lokale aannemers, leveranciers en verkopers die de beurs bezochten. Ook aanwezig was de BEUMER Group, de aanbieder van het nieuwe bagageleveringssysteem van de luchthaven, en het internationale bouwbedrijf Ballast Nedam, dat onlangs het contract met AAA heeft gekregen voor de bouw

van de nieuwe centrale van de luchthaven en het hoofdgebouw van de beveiligingspoort, en toezicht houdt op de verplaatsing van de belangrijkste nutsvoorzieningen van de luchthaven. Dit project omvat ook AWM/JAJO, samen met lokale onderaannemers Bopel, CHS en Robertson.

“We zijn ervan overtuigd dat

de bouwbeurs een succesvol hulpmiddel is voor lokale en internationale bouwbedrijven om elkaar te ontmoeten en elkaar te betrekken bij het vormen van belangrijke nieuwe partnerschappen en de noodzakelijke balans te vinden van internationale en lokale expertise die nodig is om een groot en complex bouwproject uit te voeren”, zei AAA-ceo James Fazio.

Belangrijke nummers

Centraal Politie	100	Kibrahacha	583-4908
Brandweer	911	Maria	585-8145
Politie O'stad	102	Noord	586-4606
Politie San Nicolaas	104	Oduber	582-1780
Politie St.Cruz	105	Paradera	588-6638
Politie Noord	107	San Lucas	584-5119
Tipline Politie	11141	San Nicolaas	584-8186
Ziekenhuis	527-4000	Santa Anna	586-8181
Dierenarts	585-0400	Santa Cruz	585-8028
Elmar centraal	523-7100	Seroe Preto	584-4833
Elmar storing	523-7147	Trupiaal	583-8560
WEB Aruba	525-4600		
SETAR	582-2116	— Mortuariums —	
Taxi (TAS)	587-5900	Ad Patres	584-2299
Taxi (ATT&T)	582-2010	Aurora	588-6699
Taxi (PTS)	588-0035	Olive Tree San Nicolaas	584-8888
Taxi (Diamond)	587-2300	Olive Tree Oranjestad	582-0000
Kankerbestrijding	582-0412		
Stichting SAMBA	582-0903	— Stichtingen —	
		Fundacion Anti-Droga Aruba (FADA)	583-2999
— Oranjestad —		Fundacion Respetami	582-4433
Ambulance	582-1234	Zwanger? Fundacion	
BGD Oranjestad	527-2782	CIZKA	583-0331
Veterinaire Kliniek	582-1720	Fundacion Diabetico	593-0507
Animal Shelter	582-1623	Arubano	593-4928
		Twelve Step Meeting	
— San Nicolaas —		AA-NA- AL- ANON- OA	583-8989
Ambulance	584-5050	Fundacion Amor Pa	568-4739
Centro Medico	523-8833	Prohimo	564-8849
BGD San Nicolaas	527-2782	NA Acceptance Group	565-7500
Serlimar	584-5080	Fundacion Centro	
		Ecologico Aruba	562-8984
— Botica —		Bureau Sostenemi Misbruik	
4 Centro Medico	584-5794	en mishandeling tegen	
Aloë	584-4606	minderjarigen	588-1010
Central	585-1965	Fundacion C.V.A. voorkomen	
Dakota	588-7364	en zorg voor stroke	567-7004
Del Pueblo	582-1253		
Eagle	587-9011		

Het weer

VRIJDAG 7 DECEMBER 2018			
Gedeeltelijk bewolkt met regen. Wind vanuit het Oost tussen 26 en 37 km/u.			
Max Temp.	Voelt Als	Wind	Precipitatie
30°	32°	26 km/u	25%
Zonsopgang	Zonsondergang	UV index	
06:49	18:14	10 v/d 10	
VRIJDAGAVOND			
Bewolkt met wind vanuit het Oost tussen 24 en 35 km/u.			
Min Temp.	Voelt Als	Wind	Precipitatie
25°	26°	24 km/u	25%
Maansopgang	Maansondergang		
06:59	18:45		

Aankomsttijden
Cruiseschepen
Donderdag, 06 dec '18
Caribbean Princess 07.00 – 17.00
Vrijdag, 07 dec '18
Geen cruiseschepen in poort
Zaterdag, 08 dec '18
Zuiderdam 13.00 – 23.00 Norwegian Dawn 08.00 – 18.00
Zondag, 09 dec '18
Freewinds – Dept. **** – 23.15

Dienstdoende huisartsen Donderdag 06 december 2018
Huisarts nachtdienst - Oranjestad Huisartsenpost Hospitaal 527-4580 Dr. Ho-Kan-You
Huisarts nachtdienst - San Nicolaas Centro Medico San Nicolaas Dr. Luchmun
Dienstdoende apotheken Apotheek nachtdienst San Nicolaas Botica San Nicolas 584-5712
Apotheek nachtdienst Oranjestad Botica Eagle 587-9011

BVN		
15:30 Sesamstraat	6:00 VRT Journaal	
15:45 Sesamstraat 10 voor...	6:45 De Wereld Draait Door	
15:55 Freeks wilde wereld	7:35 NOS Journaal	
16:05 Het Klokhuis	8:00 Weerbericht Europa/Afrika	
16:20 NOS Jeugdjournaal	8:05 Floorije en de Ambassadeurs	
16:25 Blokken	8:45 Die Huis	
16:55 Thuis	9:40 Nieuwsuur	
17:20 EenVandaag	10:30 Weerbericht Amerika/Caribiën	
17:45 Dagelijkse Kost	10:35 Brard & Jekel: VetGelukkig?!	
18:00 VRT Journaal	11:10 Pauw	
18:45 De Wereld Draait Door	12:00 VRT Journaal	
19:35 NOS Journaal	12:30 Van Gils & Gasten	
20:00 Weerbericht Europa/Afrika	13:15 Joris zoekt Troost	
20:05 Floorije en de Ambassadeurs	14:00 NOS Journaal	
20:45 Die Huis	14:15 BinnensteBuiten	
21:40 Nieuwsuur	14:35 Tijd voor MAX	
22:30 Weerbericht Amerika/Caribiën	15:05 Sesamstraat	
22:35 Brard & Jekel: VetGelukkig?!	15:30 Het Klokhuis	
23:10 Pauw	16:05 NOS Jeugdjournaal	
	16:15 Welkom in de 80-jarige Oorlog	
	16:25 Blokken	
	16:55 Thuis	
	17:20 EenVandaag	
	17:30 NOS gesprek minister-president	
	17:45 Dagelijkse Kost	
	18:00 VRT Journaal	
	18:40 De Wereld Draait Door	
	19:35 NOS Journaal	
	19:58 Weerbericht Europa/Afrika	
	20:05 Filikken Maastricht	
	20:50 Annie M.G. Schmidt	
	21:30 Nieuwsuur	
	22:15 Weerbericht Amerika/Caribiën	
	22:20 NOS Studio Sport Eredivisie	
	22:50 Pauw	
	23:45 Iedereen beroemd	
COLOFON		
Uitgeverij Amigoe (Aruba) N.V. Tel: (297) 582-4333 Fax: (297) 582-2368	Administratie Algemeen: Rushilene Lejuez rlejuez@amigoe.com (advertentie)	
Bilderdijkstraat 16 Postbus 323, Oranjestad, Aruba	Administratie: Zulaika Kelly zkelly@amigoe.com (abonnement)	Zulma Kock avisoaruba@amigoe.com (layout)
Directie: Michael Voges mvoges@amigoe.com Grecia Willems gwillems@amigoe.com	Distributie: Zulma Kock abonementaruba@amigoe.com	Printer: Caribbean Speed Printers NV Aruba
Redactie: Melissa Stamper (eind redacteur) Mirte de Rozario Nadine Salas Ariën Rasmijn arubaredactie@amigoe.com	Klachten over bezorging? Mail naar: klachtenaruba@amigoe.com	Kantooruren: Maandag t/m Vrijdag 8:00 am – 4:30 pm
Verkoop Algemeen: Calisa Roosberg croosberg@amigoe.com Stephanie Bislip sbislip@amigoe.com	Bankrekeningnummers: Caribbean Mercantile Bank #20651903 Banco di Caribe # 81027801 RBC #100031723 Aruba Bank # 6000400190	
AOS Magazine, Social Media & Marketing Coordinator Tiziana La Torre tlatorre@amigoe.com		

Teller begon gisteren te lopen

Voormalig premier Schotte over 18 maanden weer vrij

WILLEMSTAD — Oud-Statenlid Gerrit Schotte zit vast. Hij meldde zich woensdagochtend bij het Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou (SDKK). Hij werd vergezeld door verschillende MFK-leden en enkele Statenleden, zijn vader Hendrik, partner Cicely van der Dijs, vrienden, een groep sympathisanten en advocaat Marije Vaders. De teller begon dus gisteren te lopen; hij komt medio 2020 weer vrij.

Foto: John Michael Herrera

Schotte moet een celstraf van drie jaar uitzitten nadat hij vorig jaar schuldig was bevonden aan ambtelijke omkoping, valsheid in geschrift en witwassen. Het vonnis is onherroepelijk geworden omdat de Hoge Raad later geen redenen constateerde om zijn zaak terug te verwijzen naar het hof of voor een strafverlaging. Nadat hij huilend afscheid had genomen van de aanwezigen – ruim 100 personen – en hij buiten de gevangenishekken zijn partner had omhelsd, liep hij samen met Van der Dijs en Vaders naar binnen.

2020
Schotte moet twee derde deel van de opgelegde straf uitzitten, maar er is meer: “Mijn cliënt wordt over achttien maanden vrijgelaten. Van de opgelegde drie jaar cel, moet hij achttien maanden uitzitten. De vervroegde invrijheidstelling (VI) is een derde deel van de straf, oftewel twaalf maanden. Bovendien wordt hij met Elektronisch Toezicht (ET) vrijgelaten. De ET-periode is voor de duur van zes maanden”, aldus Vaders.

Ook gevangenisdirecteur Urny Floran die de berekening bijhoudt, bevestigt dat Schotte medio 2020 weer vrijkomt. Dat is althans indien Schotte het ontnemingsbedrag van ruim 1,8 miljoen gulden betaalt. Hij moet dat betalen, tenzij het hof het ontnemingsvonnis vernietigt. Het hof kan dat bedrag eventueel ook verlagen. Er is nog geen datum geprikt voor de beroepsbehandeling.

Rustige melding
Schotte kreeg dinsdag via Vaders een oproep van het Openbaar Ministerie om zich woensdagochtend te melden bij het SDKK. OM-woordvoerder Norman Serphos: “Het OM heeft ingestemd met zijn voorstel om zich woensdagochtend te melden. In de brief werd Schotte er bovendien op gewezen dat hij verantwoordelijk zou zijn voor handhaving van de openbare orde.” Het bestuur van de partij heeft dinsdag een persbericht uitgestuurd met een uitnodiging aan de samenleving om ‘solidair te zijn met de MFK-leider en politiek gevangene’

Foto: Edeel Simbo

Foto: John Michael Herrera

Schotte. Tijdens een persconferentie maandag gaf hij aan dat hij zijn leiderschap aan Gilmar ‘Pik’ Pisas had overgedragen. Men werd opgeroepen om woensdag om 08.30 uur aanwezig te zijn bij de kerk van Koraal Specht, om samen met hem naar de gevangenis te lopen. Ook werd iedereen gevraagd om zich op een voorbeeldige manier te gedragen. Dat is ook gebeurd; er waren geen bijzonderheden bij de gevangenis.

Verdeeld
Verder in het persbericht: “Heel Curaçao is ervan overtuigd dat wat Gerrit Schotte nu meemaakt een politieke achtervolging is en dat vanaf woensdag, nadat hij de gevangenis is binnengelopen, hij zichzelf en zijn familie zal opofferen, omdat Gerrit een Curaçao wilde opbouwen waarin

wij allemaal een veel beter leven konden leiden. Maar krachten daarbuiten, die Curaçao niet willen zien bloeien, hebben tegen onze Gerrit Schotte gevochten.” ‘Heel Curaçao’ is echter een te groot woord. Er is sprake van een verdeelde samenleving hierover. Velen zijn ontevreden over het feit dat Schotte een celstraf moet uitzitten. Maar velen vinden ook dat het te lang duurde hiervoor, aangezien hij als veroordeelde parlementariër de samenleving tot voor kort bleef vertegenwoordigen in de Staten, en dit naar buiten toe een schande was voor Curaçao.

Tijdens de persconferentie benadrukte Schotte dat hij ‘geen volksgelden heeft gestolen’. Daar is hij ook niet voor veroordeeld. Schotte heeft volgens het

hof van 1 januari tot en met 8 oktober 2010 in de toenmalige Nederlandse Antillen en de VS als Eilands-raadslid, giften van of namens de Italiaanse zakenman Francesco Corallo (via Betplus Giocolegale Ltd.), 140.000 en 73.422 dollar aangenomen (via Van der Dijs), wetende dat deze aan hem werden gedaan om hem te bewegen in strijd met zijn plicht iets te doen of na te laten.

Samenvattend in het vonnis noemt het gerecht een mailconversatie. Daarin geeft Corallo aan Schotte aan dat hij ‘ene P, geen goede kandidaat-minister vindt en dat ‘wij’ een nieuwe partij hebben’. Schotte schreef aan Corallo dat het voorstel voor de benoeming van Rudolf Baetsen, die voor Corallo werkte en de Hotelschool als hoogste genoten opleiding had, als voorzitter van de Raad van Commissarissen van de Centrale Bank van Curaçao zou worden aangenomen door de Raad van Ministers. Het gerecht heeft in het geanonimiseerde vonnis ook een brief aan een Italiaanse minister genoemd, waarin Schotte stelde dat Corallo op korte termijn een prestigieuze en belangrijke functie zou krijgen en hij daarvoor absoluut geschikt werd geacht. Daarom is Schotte schuldig bevonden aan corruptie.

Geen bonus voor ambtenaren

WILLEMSTAD — De overheid betaalt de eindejaarsbonus aan ambtenaren dit jaar niet uit. Dat heeft de Raad van Ministers (RvM) woensdag in haar wekelijkse vergadering besloten. Het belangrijkste argument om niet tot uitbetaling over te gaan, is dat de financiële situatie van het land dat niet mogelijk maakt.

Ambtenaren kregen eind vorig jaar een kerstgratificatie van 135 gulden bruto uitbetaald; dit jaar is de financiële situatie van de overheid echter nog precarier. Een advies van het ministerie van Financiën heeft aangetoond dat de regering niet over de financiële middelen beschikt om dit jaar tot uitbetaling over te kunnen gaan. De regering ondervindt ook last van de economische malaise waar Curaçao zich in bevindt. De belastinginkomsten lopen achter op de begrote inkomsten, waardoor de financiële ruimte beperkt is. Wel is besloten dat ambtenaren, voor zover de dienst het toelaat, zowel op maandag 24 december als op maandag 31 december de hele dag vrij zijn in plaats van een halve dag, zoals oorspronkelijk gepland. Dit betekent dat de ambtenaren twee keer van een ‘lang weekeinde’ kunnen genieten.

Het besluit van de RvM om akkoord te gaan met de twee extra halve vrije

dagen is onder meer ingegeven door het feit dat de overheid het overheidspersoneel erkentelijk wil zijn voor hun inzet in het afgelopen jaar. Tevens heeft het ook een rol gespeeld dat over het algemeen op deze dagen weinig aanspraak wordt gemaakt op diensten van de overheid.

Het was ambtenarenvakbond Abvo die een brief stuurde naar de regering met de vraag of de ambtenaren dit jaar ook een kerstbonus uitbetaald zouden krijgen. De Abvo gaat hierbij uit van een afspraak tussen de overheid en overheidsvakbonden. Dit wordt echter tegengesproken door de overheid, die op haar beurt spreekt van een geste, waarbij alleen kan worden uitbetaald indien er voldoende middelen aanwezig zijn om tot betaling over te gaan. De eindejaarsbonus is volgens de overheid dan ook geen verworven recht. In een toelichting op de brief aan de regering, gaf de Abvo-voorzitter Adrie Williams indertijd aan dat ambtenaren in het voorbije jaar onder zeer moeilijke omstandigheden hun werk hebben moeten doen. Hij was dan ook van mening dat het overheidspersoneel in aanmerking moest komen voor de kerstbonus. De overheid kwam echter tot de conclusie dat momenteel de financiële middelen hiervoor ontbreken.

Condoleanceboek voor George H.W. Bush

WILLEMSTAD — Bij de consulaat-generaal van de Verenigde Staten op Curaçao was vandaag tussen 14.00 en 16.00 uur en vrijdag tussen 10.00 en 12.00 uur de mogelijkheid om een condoleanceboek te tekenen in het kader van het overlijden van George H.W. Bush (94), de 41e president van de VS. Dat staat vermeld op de website van het consulaat. In het kader van de nationale herdenkingsdag ter ere van Bush in de VS,

was het consulaat woensdag verder gesloten voor publiek. Het stelt dat het leven van Bush in het teken stond van ‘service’. Hij heeft namelijk gevochten in de Tweede Wereldoorlog en na de oorlog ging hij werken binnen de openbare dienstverlening. In die tijd heeft hij verschillende hoge functies bekleed. Van 1989 tot 1993 was hij president. Zijn zoon, George W. Bush was van 2001 tot 2009 ook president van de VS.

Blijvende tentoonstelling Savonet Museum

Opening ‘Nos Naturalesa’

WILLEMSTAD — Met de opening van een nieuwe vaste tentoonstelling in het Savonet Museum, ‘Nos Naturalesa’, wordt inzicht gegeven in de flora en fauna van Curaçao. De opening afgelopen zondag werd gedaan door dierenarts en bestuurslid van Carmabi, Odette Doest, samen met Bob de Flamingo en Ricky de Warawara. Met de tentoonstelling wordt een illustratie gegeven van welke dieren en plantensoorten er in het Christoffelpark en Shete Boka gespot kunnen worden.

Deze expositie maakt ook deel uit van het programma van Natuur en Milieu Educatie (NME) van Carmabi: “Aan de hand van skeletten, opgezette dieren en andere

Dierenarts Odette Doest verzorgde de opening met onder meer Ricky de Warawara.

artefacten krijgt de bezoeker inzicht in onze rijke natuur. Daarnaast kan men er informatie vinden over landzoogdieren, insecten, vogels, reptielen en zeezoogdieren.” Scholen van het funderend onderwijs (fo, van groep 1 tot en met groep 8) brengen met regelmaat een bezoek aan het Christoffelpark. Deze bezoeken zijn onderdeel van het terrestrische educatieprogramma van de afdeling NME. “Er worden excursies in het park verzorgd waarbij men kennismaakt met de diverse flora en fauna die het park te bieden heeft. Nu is daar dus een nieuw onderdeel aan toegevoegd: een bezoek aan het Savonet Museum”, aldus Carmabi.

Landhuis Savonet
Plantage Savonet was een van de eerste plantages op Curaçao en omvatte, samen met plantage Zorgvlied, bijna 1600 hectare land. Savonet voorzag in wol, maïs, zaden, vlees en hout (als grondstof voor verf). In de tweede helft van de 19e eeuw liepen er 2400 schapen, 850 geiten,

400 koeien en 60 varkens rond. Het oude landhuis werd in 1804 door de Engelsen in brand gestoken bij een inval. Vervolgens werd het in het begin van de 19e eeuw in oude glorie hersteld. In 2010 is het landhuis heropend na een grondige renovatie en het dient vandaag de dag als cultuur- en natuurmuseum met informatie over de voormalige plantage, de culturele geschiedenis en de flora en fauna van Curaçao.

Het Savonet Museum biedt al jaren een tentoonstelling over de cultuur van het eiland. “Je neemt een kijkje in het leven van de vroegere bewoners, ofwel hoe het er in het verleden aan toeging”, aldus Carmabi. Zo wordt in vogelvucht de komst van de Arowak-Indianen naar het eiland in beeld gebracht, tot aan het hedendaagse leven. “Omdat de natuur ook een heel belangrijk onderdeel uitmaakt van onze cultuur, is ervoor gekozen om dit nu ook blijvend tentoon te stellen in het museum.”

Foto: Carmabi

De overblijfselen van een Curaçaos witstaarthert tentoongesteld in het Savonet Museum.

Bijzondere ontwikkeling
Cor Hameete, hoofd van de afdeling NME van Carmabi: “Met deze nieuwe vaste tentoonstelling kunnen we iedereen die het park en het museum bezoekt inzicht geven in de diversiteit van de flora en fauna die ons eiland

te bieden heeft. Juist omdat ons eiland is afgezonderd van het vasteland, heeft de natuur bijzondere ontwikkelingen doorgemaakt die je bijna nergens anders op de wereld kunt vinden. Zo is het Curaçaose witstaarthert (biná) een uniek en zeld-

Een deel van de nieuwe, blijvende, expositie Nos Naturalesa.

zaam dier. Het mooiste is natuurlijk als we er eentje in het echt tegenkomen in het park! Door middel van de tentoonstelling hopen we iedereen enthousiast te maken voor onze bijzondere natuur.” Het Christoffelpark is dagelijks geopend van 06.00 tot

14.00 uur. De entree voor het park is 25 gulden per persoon (lokaal tarief op vertoon van een sédula is 5 gulden), daar is een bezoek aan het Savonet Museum bij inbegrepen. Het museum is ook afzonderlijk te bezichtigen voor 5 gulden per persoon.

Saba zet 1e stap voor nieuwe hydroponic-boerderij

THE BOTTOM — Het Openbaar Lichaam Saba faciliteert de oprichting van een hydroponic-boerderij om lokaal geteelde groenten een nieuwe impuls te geven. Gedeputeerde van landbouw Rolando Wilson tekende maandag de akte voor de aankoop van 6000 vierkante meter grond bij Rendez-Vous in Windwardside.

De financiering voor het opzetten van de boerderij is afkomstig van de Regio Envelop van de Nederlandse overheid, op initiatief van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Van de 13,5 miljoen euro bestemd voor Saba uit de Regio Envelop gaat een miljoen naar de landbouw. De bijdrage van de Regio Envelop zal worden gebruikt om de landbouw op Saba verder te ontwikkelen door een impuls te geven aan de productie van groenten. Het telen van lokale groenten heeft meerdere voordelen: het biedt werkgelegenheid, consumenten kunnen meer verse producten kopen voor een betaalbare prijs en het eten van groenten heeft een positieve invloed op de volksgezondheid. Het ontwikkelen van landbouw past ook in het duurzame, milieuvriendelijke profiel dat Saba wil uitstralen. Het plan is om één of twee kassen te bouwen en een speciaal gebouw voor hydroponics, een methode om planten zonder aarde te laten groeien en in een oplossing van water en voedingsstoffen.

Hydroponics is zeer geschikt voor Saba. Het vergt minder ruimte dan reguliere landbouw, gebruikt minder water, levert een hogere productie op, vereist geen gewasroulatie, is minder arbeidsintensief, wordt niet belemmerd door onkruid en is minder gevoelig voor ziekten. Toch zal er op de boerderij ook sprake zijn van de meer traditionele methode van het cultiveren van groenten in de bodem. Het feit dat Saba zich in de orkaangordel bevindt, zal in aanmerking worden genomen bij de bouw van de hydrocultuurboerderij en de kassen. Het land dat werd aangekocht ligt dicht bij de Eco-lodge, op de heuvels van Mt. Scenery. Het is getest en bleek zeer vruchtbaar, aldus gedeputeerde Wilson. Het land is toegankelijk en de infrastructuur is al aanwezig in dat gebied, waardoor het gemakkelijker wordt om de boerderij in te richten. De gedeputeerde was maandag in St. Maarten om de koopakte bij een plaatselijke notaris te ondertekenen. Het land werd gekocht van managementconsulent Keith Franca uit St. Maarten die,

Foto: Shutterstock

naar Wilson zei, zijn land tegen een goede prijs aan het Openbaar Lichaam had verkocht. Drie beoordelingsrapporten van verschillende consultants werden gemaakt als onderdeel van het aankoopproces. Wilson bedankte Franca en zei dat dit project zeer gunstig is voor Saba en zijn inwoners. De boerderij wordt volgend jaar gebouwd. Een projectmanager en twee werknemers zullen worden aangenomen. Tegen 2020 moet er een stabiele productie van

ten minste tomaten, paprika's, komkommers en sla zijn. Het is de bedoeling dat een lokale boer het project geleidelijk overneemt. Het Openbaar Lichaam heeft ook nog twee andere landbouwprojecten; de sociale tuin op Booby Hill en de boerderij op de heuvel van Zion's Hill. Beide bedrijven produceren op regelmatige basis al fruit en groenten, die op het eiland worden verkocht. Er is gestart met de bouw van kassen op de Sacred Heart School en de Saba

Comprehensive School. Gedeputeerde Wilson moedigt de gemeenschap aan om in hun eigen tuin te gaan verbouwen.

Voorstel in Staten:

‘Rijexamens met automatisch mogelijk maken’

Het amendement ‘heeft als doel om het voor inwoners eenvoudiger en betaalbaarder te maken om hun rijbewijs te krijgen’. Het traject om een wetswijziging door te voeren is veel korter dan dat van een nieuwe Landsverordening, omdat de laatste eerst in het parlement moet worden aangenomen. Volgens Tamara Leonard (UD) moeten mensen vaak

twee keer nadenken voordat ze hun rijbewijs gaan halen. “Ze wikken en wegen omdat ze weten dat ze vrij veel geld moeten uitgeven voor een rijbewijs terwijl ze geen schakelvoertuig gaan besturen. Daar komt nog bij dat veel personen eerst meerdere keren zakken voor de examens. Dit is een onnodige extra belasting voor de mensen.” Het Statenlid hoopt dat het

ruziez onder leerlingen op sociale media werden geplaatst. Uiteindelijk werd een recente motie in het parlement ingediend, waarin Smith werd opgeroepen om een ‘veilig schoolplan’ op te stellen, in nauwe samenwerking met belanghebbenden, waaronder schoolbesturen, leerkrachten, ouders, leerlingen en de politie. In de motie staat dat het plan ‘elementen’ zoals ouderlijke ondersteuning, positieve groepsdruk, ouderlijke verantwoordelijkheid, schoolveiligheidsplannen, schoolvervoerbeleid, een rehabilitatieprogramma gericht op de jeugd en publieksvoorlichting moet omvatten.

In een eerdere verklaring had de Onderwijs-minister aangekondigd dat hij van plan is zich aan de tijdlijn van de motie te houden en dat er een actieplan ter bestrijding van jeugdgeweld zal worden opgesteld, met het doel boetes en andere afschrikmiddelen in te voeren om de ‘gewelddadige situaties’ onder leerlingen zoveel mogelijk de kop in te drukken.

Debatwedstrijd leerlingen over integriteit en corruptie

WILLEMSTAD — Haven vwo-leerlingen zullen op 9 december de strijd met elkaar aangaan in de finale van het ‘FBI Champion Debat’, een nationale debatwedstrijd over integriteit en corruptie.

FBI staat voor Fidelity, Bravery en Integrity, drie karaktereigenschappen die volgens de organisator ons gedrag bepalen. De leerlingen hebben vanaf oktober

trainingen gevolgd over presentatie- en debattechnieken. De wedstrijd wordt in het kader de internationale anti-corruptiedag georganiseerd door Kòrsou Transparente. Vorig jaar organiseerde de stichting de publiekscampagne ‘Hisa bo Mannan Kontra Korupshon’. Dit jaar sluiten ze het jaar af met een leerlingendebat. Kòrsou Transparente is een burgerinitiatief dat is ont-

staan na het onderzoek van Transparency International in 2013 over de kwetsbaarheden van Curaçao voor corruptie. “Een belangrijke aanbeveling van Transparency International is het bewustmaken van de bevolking van Curaçao van de schadelijke gevolgen van corruptie. Een van de speerpunten van Kòrsou Transparente is daarom het activeren van burgers om aandacht te vragen voor

hun recht op een integer Curaçao. Dit is dan ook de achtergrond van de wedstrijd”, aldus de organisator. De deelnemende scholen zijn het Radulphus College, Vespucci College, Colegio Alejandro Paula, Albert Sweitzer College en de Curaçao American Preparatory School. De finale vindt zaterdag van 17.00 tot 20.00 uur plaats in de Fortkerk en is gratis toegankelijk.

Onderhoud CRU kost miljoenen

WILLEMSTAD — Het onderhoud aan de installaties van de CRU (voorheen BOO-energiecentrale) is voor 2019 begroot op 25 miljoen gulden. Dat zei de interim-directeur van Refineria di Kòrsou (RdK), Marcelino ‘Chonky’ De Lannoy, maandag in de Staten.

De afgelopen zeven jaar heeft de CRU 203 miljoen gulden uitgegeven, waaronder 93 miljoen gulden aan onderhoud. Zoals bekend ligt de raffinaderij plat omdat de

CRU onvoldoende utiliteiten levert. De boilers die stoom produceren zullen één voor één in gebruik worden genomen zodat de raffinaderij kan opstarten. Het is de be-

doeling dat eind december twee van de grote boilers in gebruik worden genomen. Zij leveren het minimum aan stoom dat nodig is om de raffinaderij op te starten. Op 24 januari volgt dan de andere grote boiler.

Verder wil de CRU op korte termijn een nieuwe gasturbine kopen die elektriciteit

opwerkt. De temperatuur van de uitlaatgassen is zo hoog dat daarmee stoom kan worden geproduceerd. Daarnaast zal de CRU ook investeren in een nieuwe compressor voor gecompriëerde lucht. Tot slot zullen er voor boiler 7-4 onderdelen worden gekocht om de betrouwbaarheid van de installatie te verhogen.

Amak luidt de noodklok

WILLEMSTAD — Manfred ‘Feco’ Gomes van Instituto pa Formashon Musikal (IpFM) en muziekassociatie Amak luidden woensdagmorgen in de Centrale Commissie van de Staten de noodklok. De fondsen voor muzieklessen zijn ontoereikend. Ook dreigt het Curaçao Festival Center te worden verkocht.

Gomes deed een oproep aan het parlement voor steun. Hij hoopte dat de Statenleden de minister van Financiën, Kenneth Gijsbertha (MAN) ertoe kunnen bewegen om de gratis muziekles-

sen in de wijken op de begroting te zetten. Ook pleitte Gomes voor vrijstelling van omzetbelasting voor het jaarlijkse Tumbafestival. In tegenstelling tot het Curaçao North Sea Jazz Festival komt het populaire Tumbafestival daarvoor niet in aanmerking.

NO ENFRENTA
CANCER DI
PECHO BO SO

BREAST CANCER SUPPORT GROUP
Mary Joan

Adress: Sabana Blanco 8
Tel: 588-9999

Aruba is Beautiful!
...And Clean...

Support:
Fundacion
Aruba Limpio

583-8383

Illegalen gevonden in mondi Fuik

WILLEMSTAD — De Rescue Coordination Center (RCC) van de Kustwacht Caribisch Gebied kreeg in de nacht van zaterdag op zondag rond twee uur een melding binnen dat er een aantal personen in de mondi van Fuik/Mijnmaatschap-pij liep. Na een zoekactie van de kustwacht met collega's van het Korps Politie Curaçao (KPC), zijn er om vier uur 's nachts een aantal ongedocumenteerde personen uit Venezuela, die zich in de mondi schuilhielden, aangehouden. Zij zijn aan het KPC overgedragen voor verder onderzoek.

F A A
FUNDACION AUTISMO ARUBA

Bonairecursief

Ontsnapt

Ik ben er weer aan ontsnapt. Weer een jaar verder zonder zorgen. Het bouwt langzaam op. Vanaf oktober begint er iets te kriebelen in mijn achterhoofd. Rond november uit het zich in angststromen en korte paniekaanvallen. Als december begint, kan ik nauwelijks slapen en zit ik meestal weggekrepen in een donker hoekje. Wachtend op dingen die gaan komen. Of niet. Dat is wat het zo slopend maakt: die onzekerheid. Ik weet dat het totale onzin is. Het is een kinderfeest. Volwassenen zouden beter moeten weten. Maar toch slaat het ieder jaar weer toe. De angst om meegenomen te worden. Het gepropt worden in een maffe jutezak waarin het moeilijk ademen is. En dan verscheept worden naar wie weet wat voor een land. Spanje? Zoals we onze kinderen vertellen? Of toch naar Turkije, waar hij van origine vandaan komt. Noord-Afrika zou ook nog kunnen: de plaats van herkomst van zijn helpers. En je mag ook vast geen telefoon of tablet meenemen. Afgezonderd van de rest van de wereld. Hele dagen opgescheept met een oude bebaarde man, omgeven met vrolijk rondspringende assistenten. Eigenlijk heb ik geen reden

om me zorgen te maken. Ik gedraag me altijd netjes. Probeer een goede man en vader te zijn. En dring nooit voor in de rij bij de supermarkt. Toch is daar altijd weer die twijfel. Had ik dat 1-dollarbiljet dat op straat lag naar de politie moeten brengen? Had ik mijn chocoladeletter moeten delen in plaats van helemaal alleen opsnoepen? Had ik die veel te dure bos bloemen moeten kopen voor de verjaardag van mijn vrouw? Ze was wel heel blij met de bloesems en takjes die ik uit de tuinen van onze burens had verzameld. Moet ik toch luisteren naar het verhaal wat de gelovigen mij aan de deur willen vertellen? Ik doe mijn best, maar er zijn altijd die grijze grensgebieden. Wat vindt de alwetende

en alziende goede man aanvaardbaar en wat wordt in het grote boek als ontoelaatbaar genoteerd? Dat hij alles weet en ziet, is me na al die jaren wel duidelijk geworden. Vooral na het lezen van de prozastukjes die mijn cadeaus vergezelden. Hij weet echt alles! Alsof hij dagelijks bij je in huis zit. Als het jaar ten einde loopt, ben ik natuurlijk veel alerter op wat ik doe. Probeer een feilloos persoon te zijn. Maar de rest van het jaar kan het weleens misgaan. Een mens kan niet constant op zijn tenen lopen. Mijn huisarts heeft al eens voorgesteld om mij wat rustgevende pillen voor te schrijven om de feestdagen door te komen. Maar dan ben ik bang dat ik met mijn duffe hoofd nog meer domme dingen doe. Ik zal ermee moeten leren leven. Elk jaar weer, tot hij met zijn paard en pieten weer vertrekt. En ik weer een zucht van verlichting kan slaken en me kan opmaken voor het volgende traumatische feest.

Joseph

Van Malmok tot Willemstoren inspireert Bonaire tot opvallende bespiegelingen over mens, dier en landschap. Soms ontroerend, ingetogen dan wel uitbundig, vaak met een glimlach. De verwondering regeert bij deze getuigenissen over een bescheiden eiland in een zee vol zeggingskracht. Uw reactie is welkom via bonaire.cursief@gmail.com

Rechter: Provincie mag edelherten afschieten

LELYSTAD — De provincie Flevoland mag edelherten in de Oostvaardersplassen laten afschieten. Dat bepaalde de rechtbank in Lelystad vandaag.

Bijna 60 procent van de edelherten stierf afgelopen winter de hongerdood in natuurgebied Oostvaardersplassen, wat tot veel verontwaardiging leidde. De provincie wil daarom ingrijpen en laat boswachters van Staatsbosbeheer 1830 edelherten schieten. Vijf natuurverenigingen wilden dat de rechter aan de voorwaarden om deze vergunning te verlenen. Zo zijn de gevolgen voor de overige flora en fauna afdoende onderzocht, vindt de rechtbank. Staatsbosbeheer begint volgende week met de uitvoering. De rechter is het met de provincie eens dat een situatie als in de vorige winter voorkomen moet worden. De methode van aanpak is volgens de rechtbank juist. De natuurrapporten waarop

het besluit is gebaseerd zijn niet gedateerd, zoals de be-
zwaarmakers stelden. De Faunabescherming is ‘erg teleurgesteld’ met de uitspraak. “Het valt ons rauw op het dak”, aldus vicevoorzitter Harm Niesen. De Faunabescherming is een van de partijen die twee rechtszaken tegen het afschotplan heeft verloren. Dierbaar Flevoland, een andere bezwaarmaker, spreekt van ‘een zwarte dag voor de natuur in Flevoland’. De Partij voor de Dieren (PvdD) in Flevoland is geschokt dat de rechter toestemming heeft gegeven voor het ‘barbaarse en wrede plan’. “Dieren hebben bescherming, beschutting en ruimte nodig in plaats van de kogel”, aldus Statenlid Leonie Vestering. Actievoerders voor het dierenwelzijn in het natuurgebied reageren gemengd. Sommigen vinden afschot ‘beter dan de hongerdood’. Zij pleiten voor snel en adequaat afschot om de herten lijden te besparen. Anderen spreken schande van het afschot. De Faunabescherming doet

volgens Niesen met een zogenoemd handhavingsverzoek vandaag nog een laatste poging om afschot van de herten tegen te houden. Het verzoek houdt in dat de provincie ambtenaren die het afschot gaan controleren, opdracht moet geven om alles te doen om verstoring van beschermde diersoorten in het natuurgebied te voorkomen. Dat betekent, aldus De Faunabescherming, dat zij de jacht meteen moeten stilleggen zodra ze zien dat een beschermde soort er last van heeft. In het bijzonder gaat het om de zeearend, een beschermde vogel die nog niet zo lang terug is in Nederland. Deze vogel broedt in de Oostvaardersplassen en is volgens De Faunabescherming ‘extreem gevoelig’ voor verstoringen. De provincie moet binnen acht weken reageren op het verzoek.

De Faunabescherming zet de bodemprocedure tegen het beleid in de Oostvaardersplassen door. De organisatie wil een principiële uitspraak over natuurbeleid in Nederland.

EU-hof geeft maandag oordeel over brexit

Demonstranten voor en tegen de Brexit protesteren voor het Britse parlement in Londen.

LUXEMBURG — Het Europees Hof van Justitie oordeelt maandag of het Verenigd Koninkrijk eenzijdig kan beslissen om af te zien van het aangekondigde vertrek uit de EU. Een belangrijke raadgever van het hof, advocaat-generaal Manuel Campos Sánchez-Bordona, adviseerde deze week dat de instemming van de overige 27 lidstaten daar niet voor nodig is.

Het hof volgt dergelijke adviezen vaak. De uitspraak komt een dag voordat het Britse parlement een oordeel

velt over het scheidingsakkoord dat Londen en Brussel hebben gesloten. De Britse regering activeerde artikel

50 van het EU-verdrag eind maart 2017. Daarin staat dat het vertrek uit de unie in principe twee jaar later een feit is. Londen stelt dat de uitspraak van het hof er niet toe doet, omdat het helemaal niet van plan is de activering van het artikel terug te draaien. Volgens de EU is herroeping van het aangekondigde vertrek alleen mogelijk als alle

andere EU-landen daarmee instemmen. Anders zou het artikel kunnen worden misbruikt door te dreigen met vertrek, om dat op een later moment weer in te trekken. De zaak is bij het hof neergelegd door Schotse rechters. Politici in Schotland, dat tegen de brexit stemde, willen weten of en hoe het vertrek kan worden vermeden.

Turkse journalist Dündar hekelt heksenjacht

BERLIJN — De Turkse journalist Can Dündar heeft fel gereageerd op het arrestatiebevel dat een rechtbank in Istanbul woensdagavond tegen hem uitvaardigde.

De voormalige hoofdredacteur van de krant *Cumhuriyet* hield deze ‘nieuwe heksenjacht’ van de rege-

ring-Erdogan. Hij wordt volgens persbureau *Anadolu* nu gezocht wegens betrokkenheid bij de Gezi-protesten in 2013. “Iedereen die bij Gezi op de voorgrond stond, moet er rekening mee houden dat hij of zij op steeds stompziniger gronden wordt opgepakt”, stelde Dündar, die volgens Ankara ook een rol speelde bij de mislukte coup

van 2016. Hij bestrijdt de beschuldiging van het Openbaar Ministerie dat hij destijds medeorganisator was van de demonstraties die ‘chaos stichtten’ en ‘terrorisme aanmoedigden’. De sinds twee jaar in Duitsland wonende criticus voegde eraan toe dat hij zich ‘met de pen heeft aangesloten’ bij de vreedzame Gezi-be-

weging. Deze manifesteerde zich voor het eerst in mei 2013 naar aanleiding van een omstreden bouwproject in het Gezi-park in Istanbul. De acties groeiden uit tot landelijk protest tegen de regerende AK-partij van toen nog premier Recep Tayyip Erdogan. Deze liet het verzet hardhandig de kop indrukken.

Vrijspraak voormalig aartsbisschop Adelaide

NEWCASTLE — Een Australische rechter heeft de veroordeling van de voormalige aartsbisschop van Adelaide in hoger beroep teruggedraaid. Philip Wilson kreeg in mei een jaar huisarrest omdat hij in de jaren zeventig het seksueel misbruik van twee jonge misdienaren door een priester onder de pet had gehouden. Daarop staat maximaal twee jaar gevangenisstraf.

Wilson, die inmiddels vier maanden met huisarrest in de woning van een zus verbleef,

heeft altijd volgehouden dat hij onschuldig is. Hij weigerde af te treden, maar zwichtte

in juli nadat de Australische premier Malcolm Turnbull het Vaticaan had gevraagd

actie te ondernemen. In hoger beroep werd de 68-jarige rooms-katholieke geestelijke in het gelijk gesteld. Rechter Roy Ellis wees tevens het bezwaar af dat de openbaar aanklager had gemaakt tegen de mildheid van de straf. Wilson mocht de uitspraak vandaag

op afstand aanhoren via een videoverbinding om de media, die massaal was uitgerukt, te ontlopen. Het diocees Adelaide was ingenomen met de vrijspraak, maar benadrukte dat het proces lang en pijnlijk is geweest voor alle betrokkenen.

Duterte gaat tekeer tegen bisschoppen

MANILLA — De Filipijnse president Rodrigo Duterte is voor de verandering weer eens flink tekeer gegaan tegen de rooms-katholieke bisschoppen van zijn land. Hij bestempelde hen als volstrekt nutteloos.

Zonder God was er van zijn leven niet veel terechtgekomen, bekende Duterte gisteren in Manilla, maar die God is dan ook niet thuis in de katholieke kerk. “De bisschoppen van jullie, breng maar om. Die stommelingen zijn nutteloos. Ze leveren alleen maar in het wilde weg kri-

tiek”. Nee, dan zijn eigen God. De 73-jarige president noemde Hem tenminste gezegend met gezond menserverstand. “Ik heb nooit beweerd dat ik atheïst ben. Het presidentschap is een Godsgeschenk”, aldus de zelden fijnbesnaarde Duterte op de site van de *SunStar*. Duterte nam in het verleden geregeld katholieke priesters en bisschoppen op de korrel, onder meer wegens beschuldigingen van corruptie en seksueel misbruik. Zelf zegt hij daarvan tijdens zijn schooltijd in Davao-Stad het slachtoffer te zijn geworden. Van de inwoners van de Filipijnen is 80 procent katholiek.

Kamer omarmt ‘historische’ Klimaatwet

DEN HAAG — Vrijwel de hele Tweede Kamer heeft vandaag de nieuwe Klimaatwet omarmd als uniek en historisch. De geplande wet bepaalt dat Nederland de komende decennia de uitstoot van broeikasgassen (CO2) gaat verminderen. Dat moet opwarming van de aarde en verandering van klimaat tegengaan.

Het plan is oorspronkelijk van GroenLinks en PvdA uit 2015. Inmiddels wordt het wetsvoorstel van de twee linkse oppositiepartijen ook gedragen door de vier coalitiepartijen VVD, CDA, D66 en ChristenUnie en oppositiepartij SP. De

voorzitter van de Kamer, Khadija Arib, benadrukte hoe bijzonder dit is. De grootste regeringspartij VVD sprak over een huzarenstukje.

De Klimaatwet legt vast dat de kabinetten moeten

Stemming parlementsverkiezing Kabul ongeldig

KABUL — De onafhankelijke klachtencommissie van de Afghaanse kiesraad (IECC) heeft alle in de provincie Kabul uitgebrachte stemmen in de parlementsverkiezing van oktober ongeldig verklaard.

Dat heeft woordvoerder Alireza Rohani vandaag bekendgemaakt tijdens een persconferentie. Hij zei dat er meer dan 25 redenen waren voor dat besluit, waaronder massale stembusfraude, maar ook de gebrekkige organisatie door de kiesraad (IEC) zelf. De kieswet schrijft voor dat in geval van annulering in het betreffende district, binnen een week nieuwe verkiezingen moeten worden gehouden. Volgens de toezichthouder Fefa is dat in Kabul, met 33 afgevaardigden de grootste kieskring, onmogelijk. Daarvoor ontbreekt de

capaciteit. Een woordvoerder opperde de mogelijkheid van een herkansing voor de provincie rond de hoofdstad tegelijk met de komende presidentsverkiezing. Die is eind april. De parlementsverkiezingen in Afghanistan waren in 32 van de 34 provincies op 20 oktober. Door de enorme organisatorische problemen, naast de grote zorgen over de veiligheid, konden de kiesgerechtigde Afghanen in ruim 400 stembureaus pas een dag later terecht. In de zuidelijke provincie Kandahar werd de stembusgang een week uitgesteld na een aanslag op de politiechef. Tot dusver zijn in twintig provincies de voorlopige uitslagen gepubliceerd. Mocht ook elders de gang van zaken bij de stemming worden afgekeurd, dan zijn de technische en organisatorische problemen voor de kiesraad niet te overzien.

Zaterdag nieuwe hesjesbetoging in Brussel

Vorige week werden tijdens de protesten in Brussel twee politievoertuigen in brand gestoken.

BRUSSEL — In Brussel houden actievoerders met gele hesjes zaterdag opnieuw een betoging.

De politie in de Belgische hoofdstad waarschuwt voor verkeersoverlast en roept

automobilisten op Brussel zo veel mogelijk te mijden.

Vorige week vrijdag liep een spontane demonstratie van de protestbeweging tegen de stijgende kosten voor levensonderhoud uit de hand.

Er werden twee politievoertuigen in brand gestoken en relschoppers lieten een spoor van vernieling achter. De politie gebruikte traangas en zette een waterkanon in. Van de 500 actievoerders werden er tientallen opgepakt.

Euro

Diep rood

AMSTERDAM — De Europese beurzen stonden vandaag diep in het rood. Beleggers vrezen dat de arrestatie van een topvrouw van de Chinese technologiegigant Huawei de handelsrelatie tussen China en de Verenigde Staten opnieuw onder druk zal zetten. Begin deze week heerste er juist nog optimisme over de wapenstilstand tussen de twee economische grootmachten.

Alle ogen zijn daarnaast gericht op de Opec-vergadering in Wenen. De olieprijsen gingen omlaag na berichten dat het oliekartel de productie mogelijk minder zal verlagen dan verwacht. Een vat Amerikaanse olie kostte 4,4 procent minder op 50,57 dollar. Brentolie zakte ook 4,4 procent in prijs, tot 58,83 dollar per vat. De AEX-index op Beursplein 5 noteerde rond het middaguur 2,5 procent in de min op 503,12 punten. De MidKap zakte ook 2,5 procent tot 664,68 punten. Londen en Parijs raakten tot 2,6 procent kwijt. De Duitse DAX daalde 2,4 procent en zakte onder de belangrijke psychologische grens van 11.000 punten. De euro was 1,1325 dollar waard, tegen 1,1347 dollar een dag eerder.

Tokio

Flink lager

TOKIO (ANP) - De aandelenbeurs in Japan is vandaag flink lager geëindigd. Vooral de chipbedrijven stonden onder druk na de arrestatie van een financiële topvrouw van het Chinese technologieconcern Huawei in Canada, op verzoek van de Verenigde Staten. De Nikkei-index in Tokio raakte 1,9 procent kwijt en sloot op 21.501,62 punten. De Japanse defensiebedrijven waren daarentegen in trek, nadat nieuwszender *CNN* had gemeld dat Noord-Korea een lanceerbasis voor langeafstandsraketten aanzienlijk heeft uitgebreid. Elders in het Verre Oosten gingen de beurzen ook omlaag. De Kospi in Seoul leverde 1,5 procent in en de All Ordinaries in Sydney hield het verlies beperkt tot 0,2 procent. De beurs in Shanghai verloor 1,6 procent en de Hang Seng-index in Hongkong noteerde tussentijds 2,8 procent in de min. De Chinese maker van mobiele telefoons ZTE, een concurrent van het niet-beursgenoteerde Huawei, daalde bijna 9 procent in Hongkong. Zowel ZTE als Huawei mag geen telecomapparatuur verkopen in de VS vanwege zorgen over de nationale veiligheid.

Wall Street

Zwaar verlies

NEW YORK — De effectenbeurzen in New York zijn vandaag flink in het rood geopend. De arrestatie in Canada van de financieel directeur van het Chinese telecomconcern Huawei wakkerde de angst voor een verdere escalatie van de handelsoorlog aan. Ook de energiesector weet de aandacht op zich gericht door de sterk gedaalde olieprijsen. Kort na de openingsbel stond de Dow-Jonesindex 2 procent lager op 24.540 punten. De brede S&P 500-index verloor 1,8 procent tot 2652 punten en technologiebeurs Nasdaq speelde 1,9 procent kwijt tot 7023 punten. Beleggers wachten verder op de uitkomsten van een vergadering van oliekartel Opec. Berichten over minder dan de verwachte beperking van de olieproductie zetten de olieprijsen onder druk. Een definitieve beslissing over ingrepen volgt op het moment dat bekend is in hoeverre partner Rusland ook bereid is mee te doen. In aanloop zakte de prijs van een vat Amerikaanse olie 2,7 procent tot 51,46 dollar.

Topvrouw Huawei opgepakt in Canada

WASHINGTON — Justitie in Canada heeft de internationale financiële topvrouw van Huawei gearresteerd in Vancouver. Ze dreigt te worden uitgeleverd aan de Verenigde Staten waar het bedrijf wordt verdacht van het schenden van de Amerikaanse sancties tegen Iran, meldt het Canadese ministerie van Justitie.

Meng Wanzhou, die een van de vicevoorzitters is in het bestuur van het Chinese technologiebedrijf en de dochter van oprichter Ren Zhengfei, is opgepakt op 1

december. De rechter bepaalt morgen of ze op borgtocht vrij kan komen, meldt het ministerie. De autoriteiten in de VS proberen Huawei al sinds 2016

voor de rechter te krijgen op verdenking van het verscheppen van in de VS gemaakte producten naar Iran en andere landen, waarbij ze handelen in strijd met de Amerikaanse exportwetten en sancties.

De Chinese ambassade in Canada maakt bezwaar tegen de arrestatie van Meng en heeft in een verklaring op de website haar onmiddellij-

ke vrijlating geëist. Huawei bevestigde haar arrestatie tijdens een overstap in Canada en zegt weinig informatie te hebben gekregen over de aanklachten tegen Meng. Het bedrijf zegt niet bekend te zijn 'met enig foutief handelen van mevrouw Meng'. Het telecommunicatiebedrijf laat daarnaast weten dat het zich aan alle exportwetten en sancties van de VS houdt.

Lion Air dreigt Boeing-order te schrappen

JAKARTA — De Indonesische luchtvaartmaatschappij Lion Air dreigt een order bij Boeing af te zeggen na een vliegtuigcrash eind oktober. Oprichter Rusdi Kirana geeft aan zich bedrogen te voelen door de Amerikaanse vliegtuigbouwer.

Die legde in een rapport de schuld van het ongeluk, waarbij 189 mensen omkwamen, bij de luchtvaartmaatschappij. Lion Air is een van de grootste afnemers van de 737 Max. De luchtvaart-

maatschappij heeft nog een order ter waarde van 22 miljard dollar uitstaan.

In een voorlopig rapport stelden de Indonesische luchtvaartautoriteiten dat Lion Air zijn veiligheidscultuur moet verbeteren. Boeing reageerde met een lange verklaring waarin het de details van de rampvlucht en de onderhoudsproblemen van het toestel opsomde, maar zweeg over een vernieuwd systeem om het afslaan van motoren te voorkomen. Dat werd door een foutieve sensor geactiveerd.

Mondiale voedselprijzen laagst sinds 2016

ROME — De wereldwijde voedselprijzen zijn vorig maand gedaald tot het laagste niveau in ruim twee jaar. Vooral plantaardige olie daalde flink in waarde, meldt de VN-organisatie voor voedsel en landbouw FAO. Ook de prijzen voor graan, zuivel en vlees gingen omlaag.

De index voor voedselprijzen van de FAO daalde op maandbasis in november met 1,3 procent naar het laagste niveau sinds mei

2016. Op jaarbasis gingen de prijzen met 8,5 procent omlaag.

Door een overaanbod van palmolie, zonnebloemolie en sojaolie verloren deze plantaardige oliën flink aan waarde. De prijzen voor de grondstoffen daalden in een maand met 5,7 procent naar het laagste niveau in twaalf jaar.

Suikerprijzen lieten als enige een stijging zien. Brazilië, een van de grootste exporteurs van suiker, wil de productie daarvan de komende jaren terugschroeven.

Nederlands databedrijf in zee met BASF

HAARLEM — De Nederlandse leverancier van satellietgegevens VanderSat gaat samenwerken met de chemiereus BASF. De Haarlemse onderneming levert het Duitse concern technologie voor digitale hulpmiddelen voor de landbouw.

VanderSat verkoopt data die satellieten met behulp van microgolftechnologie verzamelen. Dit levert boeren nuttige informatie op,

bijvoorbeeld over de vochtigheid of temperatuur van landbouwgrond. BASF wil deze gegevens verwerken in het eigen informatiesysteem voor de landbouw. Volgens BASF zorgt de bijdrage van VanderSat voor preciezere informatie en voorspellingen over de akkers en velden van boeren. Die zouden daardoor efficiënter kunnen omspringen met water en voedingsstoffen. De twee bedrijven geven geen financiële details van de samenwerking.

Olieprijzen hard omlaag

De Saudische Energie-minister Khalid Al-Falih (l) benadrukte dat er nog geen akkoord is.

WENEN — De olieprijsen gingen vandaag hard omlaag. De daling nam een vlucht na berichten over de relatief kleine ingreep in de olieproductie waar de Opec-landen voor lijken te gaan tekenen. Zowel een vat Amerikaanse olie als Brentolie zakte vanmorgen bijna 5 procent in prijs.

De leden van het kartel zijn deze dagen in Wenen bijeen om over ingrepen in de olieproductie te beslissen. Een definitieve beslissing volgt later, als ook bekend

is in hoeverre partner Rusland bereid is mee te doen. Saudi-Arabië, de grootste producent van de Opec-landen, vindt dat een ingreep niet 'overdreven groot' moet

zijn. Een beperking met 1 miljoen vaten per dag noemde de Saudische energiminister Khalid Al-Falih adequaat. Hij benadrukte dat er nog geen akkoord is. Zijn Russische collega Alexander Novak was ook in Wenen aanwezig, maar keerde naar Moskou terug, vermoedelijk voor overleg met president Vladimir Poetin. Rusland is geen lid

van de Opec, maar bij eerdere afspraken over het inperken van de oliewinning om de prijzen te stutten, zetten ook de Russen het mes in de productie. Volgens meerdere afgevaardigden van de aanwezige landen wordt gewacht op nieuws uit Moskou alvorens over de mate van inperking door Opec-leden te beslissen.

Enria benoemd tot hoofd toezicht ECB

BRUSSEL — De Italiaan Andrea Enria kan per 1 januari aan de slag als hoofd banktoezicht van de Europese Centrale Bank (ECB).

De EU-lidstaten hebben de voordracht vandaag formeel goedgekeurd. Het Europees Parlement was vorige week al akkoord gegaan. De 57-jarige Enria volgt de Française Danièle Nouy op. Hij is nu nog voorzitter van de Europese Bankautoriteit (EBA). Eerder werkte hij bij de Italiaanse centrale bank. De in Frankfurt gevestigde ECB houdt momenteel direct toezicht op 118 grote banken in Europa. Kleinere banken staan onder supervisie van nationale toezichthouders.

onder de VW-vlag. Bij het eigen merk mikt Volkswagen op stevige kostenverlagingen om marges te stutten. De winstmarge zal al tegen 2022 minstens 6 procent bedragen. Dat is drie jaar eerder in vergelijking met een eerdere aankondiging.

Volkswagen stelde ook bij het eigen merk als doel om tegen 2020 structureel 3 miljard euro zuiniger te werken. Door onder meer te snijden in het personeelsbestand zullen de kosten eind dit jaar al met 2,2 miljard euro zijn teruggebracht. Ook daarmee lijkt Volkswagen op koers te liggen, al benadrukt de leiding van Volkswagen dat er nog de nodige inspanningen geleverd moeten worden.

Volkswagen blijven de gevolgen van de handelsoorlog tussen de VS en China ernstig. De spanningen zorgen voor grote terughoudendheid bij autokopers. Binnen Europa en in de VS sleet Volkswagen meer auto's. Verder boert de onderneming vooral goed in opkomende markten als Brazilië en Rusland. Circa de helft van de leveringen van Volkswagen zijn auto's van het eigen merk. Verder vallen ook merken als Audi, Seat, Skoda en Porsche

Volkswagen op koers voor recordjaar

WOLFSBURG — Volkswagen ligt naar eigen zeggen nog altijd op koers voor een recordjaar qua leveringen. Daarmee zou de Duitse automaker tegenwind van onder meer strengere emissiestandaarden, de verschuiving naar elektrisch rijden en de ban op sommige diesels het hoofd weten te bieden.

De autoverkopen van de fabrikant stegen in de eerste elf maanden van dit jaar, op jaarbasis, met 1,2 procent tot een recordaantal van 5,7 miljoen auto's. Om het recordniveau van 2017 te evenaren, moet Volkswagen in december nog 530.000 auto's verkopen. Volgens de automaker moet dit mogelijk zijn. In China, de grootste automarkt wereldwijd, bracht het bedrijf dit jaar wel minder auto's aan de man. Volgens

Aanbesteding Gigafactory Tesla China gestart

PALO ALTO — Tesla is begonnen met de selectieprocedure voor een bouwvan zijn Chinese Gigafactory. Dat blijkt uit documenten die persbureau Reuters heeft ingezien. Al minimaal één bouwbedrijf is begonnen met het inkopen van bouwmaterialen.

Aan de biedingsprocedure doet in ieder geval staatsbedrijf Shanghai Construction Group mee. Een dochter van China Minmetals is begonnen met het voorbereiden van materialen voor de fundering van het gebouw, die in de tweede helft van

december geleverd kunnen worden. Dat zou betekenen dat de bouw aanstaande is. De fabriek van 2 miljard dollar wordt de eerste van Tesla in China. De maker van elektrische auto's wil zijn positie versterken op de Chinese markt, de grootste automarkt ter wereld. De verkopen van Tesla-voertuigen in China zijn de afgelopen tijd geraakt door de importheffingen die China als gevolg van de handelsoorlog heeft ingesteld voor Amerikaanse producten. De fabriek wordt de eerste autofabriek in China die volledig in handen is van een buitenlands bedrijf.

S&P: Kredietomstandigheden worden slechter

LONDEN — De mondiale omstandigheden voor het afsluiten van leningen worden waarschijnlijker moeilijker, met het oog op de wereldwijde handelsspanningen, de stijgende rentes en de afzwakkende wereldeconomie.

Dat stelt kredietbeoordelaar Standard & Poor's (S&P) in een rapport over de wereldwijde kredietmarkt. S&P wijst in het onderzoek op de onrust op de aandelenmarkten, het striktere monetaire beleid door de Amerikaanse Federal Reserve en

andere centrale banken en de tragere groei van de wereldhandel. De Chinese economie zwakt daarbij volgens S&P wat sterker af dan verwacht. Al met al neemt het risico op een economische recessie voorzichtig toe, stelt het bureau. Daarnaast kunnen de stijgende schulden van het niet-financiële bedrijfsleven een bron van instabiliteit gaan vormen, aldus S&P. Ook wordt gewezen op de kwetsbaarheden in opkomende markten door zwakkere grondstofprijzen en groeiende onzekerheden rond internationale samenwerking.

NEW YORK				AMSTERDAM			
5Dec				5Dec			
DOW JONES	24,527.97	-1.99%	AEX	498.97	-3.31%		
S&P 500 INDEX	2,650.91	-1.82%	ARCELMITTAL	19.16	-4.88%		
NASDAQ	7,057.56	-1.41%	AEGON NV	4.54	-4.68%		
AMAZON.COM INC	1,645.82	-1.35%	KONINKLUKE AHOL	21.90	-2.41%		
APPLE INC	171.70	-2.82%	AKZO NOBEL	70.96	-2.77%		
BAIDU INC-SP ADR	180.10	-1.40%	ASML HOLDING NV	143.98	-3.58%		
BERKSHIRE HATH-B	205.14	-2.37%	DSM (KONIN)	74.02	-4.32%		
BOEING COITHE	325.42	-4.99%	HAL TRUST	136.20	-1.59%		
CITIGROUP INC	59.26	-4.82%	HENKEL NV	78.94	-3.42%		
COCA-COLA CO	48.91	-1.35%	ING GROEP NV	10.15	-4.44%		
COSTCO WHOLESale	227.75	-0.80%	KPN (KONIN) NV	2.59	-2.34%		
WALT DISNEY CO	111.97	-0.80%	KONINKLUKE PHIL	32.01	-3.06%		
3D SYSTEMS CORP	12.06	0.08%	RANDSTAD NV	39.28	-3.77%		
EBAY INC	29.20	-0.21%	ROYAL DUTCH SHA	25.60	-4.35%		
FACEBOOK INC-A	136.35	-1.15%	TOMTOM	8.18	-0.51%		
GENERAL ELECTRIC	7.25	-0.41%	TOTAL SA	47.50	-2.67%		
ALPHABET INC-A	1,056.07	-0.09%	UNILEVER NV-CVA	47.97	-0.77%		
HP INC	23.36	0.49%	W.P. STEWART HOL	455.27	0.00%		
HOME DEPOT INC	171.58	-2.12%					
INTEL CORP	47.58	-0.35%	SCOTTISBANK FUNDS				4Dec
JOHNSON&JOHNSON	144.35	-1.15%	MONEY MARKET				13,3046 0.00%
MICROSOFT CORP	106.70	-1.68%	US DOLLAR BOND				2,5909 0.43%
PROCTER & GAMBLE	91.59	-1.85%	GLOBAL GROWTH				2,8979 -3.38%
ROYAL DUTCH-ADR	58.31	-3.92%	US GROWTH				15,6714 -4.10%
STARBUCKS CORP	66.24	-0.62%	CANADIAN GROWTH				2,5180 -1.19%
TWITTER INC	31.57	-3.06%	FUNDS				4Dec
WALMART INC	93.79	-2.11%	BGF CONT EUR FLEX				25.75 -1.83%
EXCHANGE TRADED FND				BGF EMTK BOND			
ALERIAN MLP - AMLP	9.32	-2.51%	BGF FX INC GBL OP				16.94 0.18%
ISH GBL HY BD - GHYG	47.15	-0.17%	BGF GBL ALLOCATION				13.83 -0.07%
ISH IBIOXX HY BD - HYG	82.89	-0.47%	BGF USD CORE BOND				54.08 1.21%
ISH SELECT DIV - DIVY	95.07	-1.84%	BGF USD HI YIELD BND				32.08 0.16%
ISH MSCI EMTK - EEM	40.07	-2.33%	TEMPLETON GBL BND				25.17 0.12%
ISH MSCI PAC - EPP	42.34	-1.69%	TEMPLETON ASIAN SM				50.38 0.20%
ISH RUSSELL - IWW	156.37	-1.82%	CURRENTES				5Dec
ISH S&P 500 - SPY	159.18	-1.66%	VENUSD				112,3000 -0.75%
ISH EUROPE - IEV	40.12	-2.17%	EURUSD				1,1399 0.43%
INVESCO QQQ TRUS	163.49	-0.35%	CANUSD				1,3421 0.42%
INVESCO DB COMMO	15.39	-1.66%	GBPUSD				1,2775 0.20%
SPDR S&P INT DIV-DVX	35.90	-1.12%	COMMODITIES				5Dec
SPDR S&P MID 400	326.13	-2.08%	OIL WTI				50.70 -4.14%
SPDR S&P 600 SMA	64.82	-1.58%	GOLD				1242.11 0.39%
VANGUARD REIT - VNQ	80.24	-1.18%	SILVER				14.46 -0.24%
WSDOWTR JAP H EQ-DXJ	50.22	-1.89%	WHEAT				518.00 -0.86%
Source Bloomberg							

A Standard Of Excellence Since 1916

MCB

MADURO & CURIEL'S BANK N.V.
Private Banking & Investment Services

Lio Capriles Banking Center, Schottegatweg (Oost) z/n
P.O. Box 305, Curaçao, Tel. 466-1818, Fax. 466-1633
e-mail: pbis@mc-bank.com, website: www.mc-bank.com/pbis

Proef met enkelband voor jonge veelplegers

Foto: Shutterstock

Om iets te doen tegen het toenemend aantal straatroven, overvallen en woninginbraken in Nederland door jeugdige criminelen, is een proef gehouden waarbij jonge veelplegers een enkelband om kregen. Het ging om een pilot in de regio's Amsterdam, Rotterdam en Midden-Nederland. Van 1 januari 2016 tot begin maart dit jaar is 97 keer de haalbaarheid van elektronisch toezicht bij minderjarigen onderzocht. Het leidde in 44 gevallen tot het omdoen van een enkelband. Andere maatregelen die jeugdreclassering uitprobeerde waren het instellen van een avondklok en een contactverbod. Dergelijke maatregelen leidden bij vol-

wassenen al tot goede resultaten: in veel gevallen gingen ze niet opnieuw in de fout. "Een van de doelen van de proef was onderzoeken welke bijdrage elektronisch toezicht met een enkelband kan leveren aan het terugdringen van recidive en het bevorderen van resocialisatie", aldus het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR). Aan het experiment werkten de Raad voor de Kinderbescherming, Reclassering Nederland, het Openbaar Ministerie, politie en de betrokken gemeenten mee. In Rotterdam werden ook minderjarige plegers van brandstichting, poging tot doodslag en zedendelicten bij de proef betrokken.

Nepbrieven over boete voor kerstversiering

Foto: Shutterstock

In zeker twee Brabantse plaatsen, Tilburg en Halderberge, zijn afgelopen dagen brieven bezorgd die bewoners waarschuwen dat ze een boete riskeerders als ze kerstversiering ophangen voor 6 december. Beide gemeenten waarschuwen dat het gaat om een nepbrief die de ontvangers maar snel moeten verscheuren. In de brieven staat geschreven dat in de Algemene Plaatselijke Verordening is vastgelegd dat kerstversiering voor 6 december niet zichtbaar mag zijn vanaf de openbare weg. Er worden controles aangekon-

digd en overtreders riskeren een boete: in Tilburg 132 euro en in de gemeente Halderberge zelfs 173 euro. In Tilburg is de waarschuwing bovendien dat sinterklaasversiering op 7 december moet zijn verdwenen. De brief in Halderberge is ondertekend door de niet-bestaande wethouder C.G.M. Noorderling. "Ontvangt u deze brief. Snel verscheuren dan! Hij is niet van ons afkomstig", waarschuwt de gemeente. De gemeente Tilburg laat weten dat iedereen zijn huis mag versieren voor welke feestdag dan ook.

Ook iets leuks voor de Mensen-pagina?

Een jubileum, diploma of benoeming te melden? Wij plaatsen het graag op de Mensen-pagina

Stuur uw informatie (kort en bondig, liefst met foto) naar : tlatorre@amigoe.com o.v.v. "Mensen"

Brief Einstein brengt 2,6 miljoen op

Een handgeschreven brief van Albert Einstein heeft op een veiling in New York ongeveer 2,6 miljoen euro opgeleverd. Twee anonieme bidders leverden zo'n vier minuten telefonisch strijd om het schrijven, waardoor de prijs werd opgedreven. De koper is anoniem gebleven, evenals de verkoper overigens. Veilinghuis Christie's had de hoogste opbrengst vooraf geschat op ruim 1,3 miljoen euro. Einstein (1879-1955) schreef de twee kantjes tellende zogenoemde 'Godsbrieven' in 1954 aan de filosoof Eric Gutkind. Hij beschrijft daarin zijn kijk op religie, zijn joodse identiteit en zijn kijk op het leven.

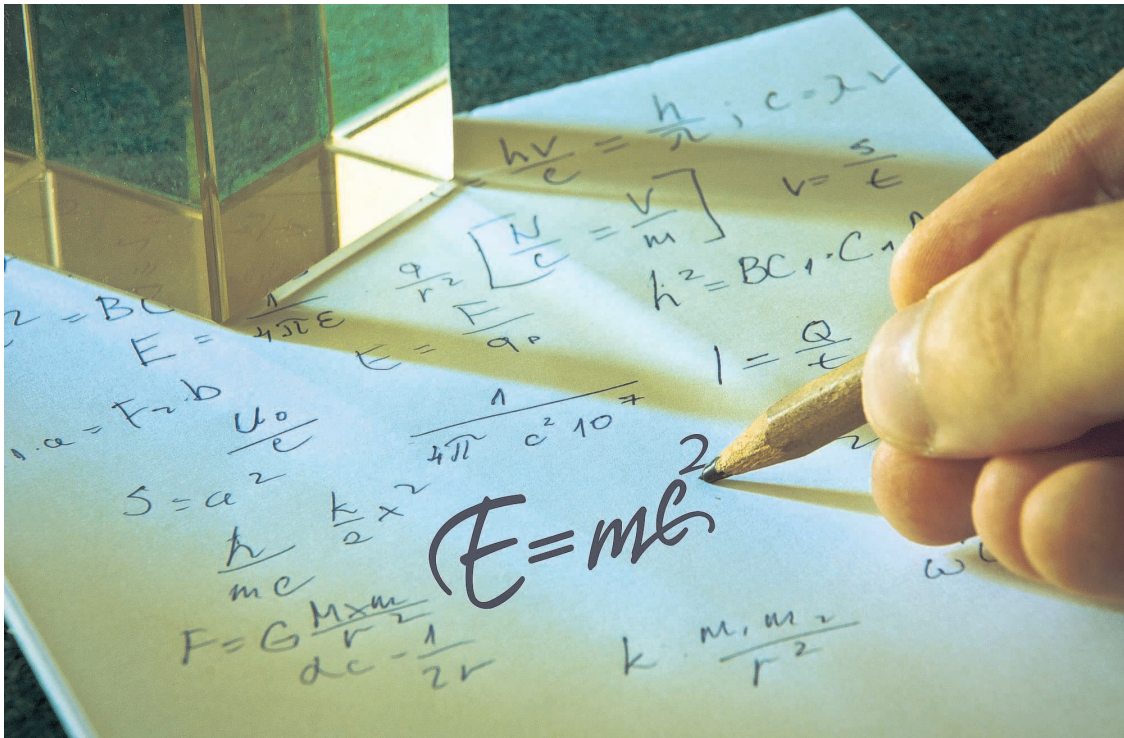

Foto: Shutterstock

Mensen

'Best of the Best' van Amigoe Express is in volle gang! Vorige week heeft het Express-team in Punda Vibes gestaan om het publiek aan te moedigen om te stemmen voor de beste bedrijven en talenten van het eiland. Hier werden twee tickets van Winair naar St. Maarten geraffeld. Shandy Francees is

de winnaar geworden. Tijdens de Hello Skalo Christmas Village (20 en 21 december) zal het Express-team aanwezig zijn en is er weer de mogelijkheid om twee tickets te winnen. Er kan tot en met 31 december gestemd worden via amigoe.com. Wie stemt maakt automatisch kans op 1000 gulden.

Flitspalen ingepakt als sinterklaascadeau

De camera's in de flitspalen langs de provinciale weg N320 in Culemborg zijn in de nacht van dinsdag op woensdag ingepakt als sinterklaascadeau. Wie dat heeft gedaan is niet bekend, zegt de gemeente. De flitspalen zijn pas een maand in gebruik. De vierbaans N320 vormt de op- en afrit naar de snelweg A2. Op de weg geldt een maximumsnelheid van 80 kilometer per uur, maar veel bestuurders blijven met 'snelwegsnelheid' rijden. Nadat er ongelukken waren gebeurd, is deze zomer besloten om twee flitspalen langs de weg te plaatsen. De provincie Gelderland, beheerder van de weg, kon gisteren wel lachen om de actie. "Zolang de mensen met of zonder camera maar wel veilig blijven rijden."

'Op naar virtuele leerkracht voor de klas'

"Ik denk dat we toegegaan naar klassen met virtuele leerkrachten. Die zien eruit als een mens, lijken net echte leraren, reageren ook op wat kinderen zeggen. Eigenlijk zijn ze een soort robots." Dat voorspelt schoolbestuurder Wiely Hendricks in een interview met Trouw.

Hendricks denkt wel dat 'echte' leerkrachten in het basisonderwijs broodnodig blijven. "Maar misschien kunnen virtuele leraren wel een deel van het routinematige werk doen, als hulp. De leerkracht kan dan zelf extra aandacht besteden aan een groepje of individuele leerlingen." Hoe dan ook, het onderwijs moet anders worden georganiseerd, zegt Hendricks, bestuurder van De Haagse Scholen.

Het lerarentekort vraagt volgens hem inmiddels om radicale oplossingen.

"Voor de lange termijn staan we voor een groot arbeidsprobleem en moeten we tegelijkertijd de kwaliteit van het onderwijs verbeteren. Dat is een lastige combinatie."

Data van 100 miljoen gebruikers site Quora gestolen

Foto: Shutterstock

De website Quora, een gemeenschap waar mensen antwoorden kunnen vinden op elke vraag die ze hebben, is getroffen door een datalek. Een onbekende hacker is binnengedrongen in de systemen. Daarbij werden gebruikersnamen, e-mailadressen en sterk versleutelde wachtwoorden van zo'n 100 miljoen gebruikers buitgemaakt, maar ook de vragen die gebruikers hebben gesteld en antwoorden die ze aan anderen hebben gegeven. Quora zegt dat de hack afgelopen vrijdag aan het licht kwam. Gedupeerde gebruikers worden geïnformeerd. Quora logt ze uit en

hun wachtwoorden worden ongeldig gemaakt. Zij moeten de eerstvolgende keer dat ze de site bezoeken een nieuw wachtwoord aanmaken. Wie achter de hack zitten, is niet bekend. Het is de vraag of zij de versleuteling kunnen kraken en bij de echte wachtwoorden kunnen komen. Ook de kans op identiteitsfraude is klein, zegt Quora, omdat de site geen creditcardnummers en burgerservicenummers bewaart. Toch raadt Quora mensen aan om hun wachtwoord nergens anders te gebruiken, en als ze dat wel doen om dat meteen te veranderen.

Oostenrijk wil af van plastic zak

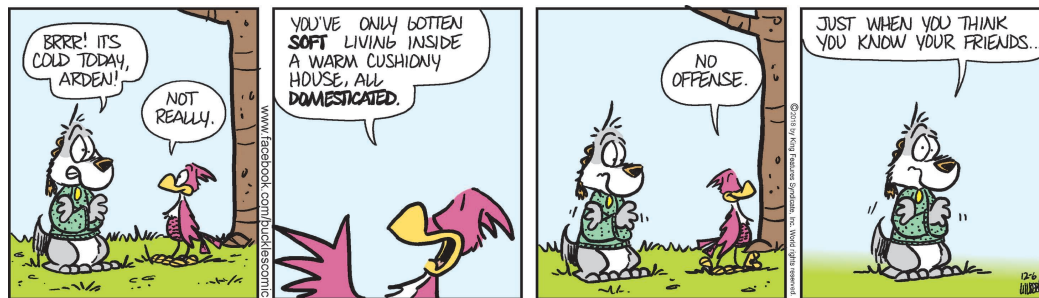
Foto: Shutterstock

De Oostenrijkse regering heeft de plastic tas en zak de oorlog verklaard. Het is de bedoeling dat winkeliers deze met ingang van 2020 niet meer mogen verstreken. Dat heeft het ministerie van Milieu en Duurzaamheid gisteren in Wenen bekendgemaakt. Oostenrijk is na Frankrijk en Italië het derde land in de EU dat een compleet verbod op dit soort plastic verpakings- en vervoersmateriaal uitvaardigt. "Er zijn genoeg alternatieven", zei de verantwoordelijke minister Elisabeth Köstner.

Een uitzondering wordt gemaakt voor zware en stevige kunststofdraagtassen zoals onder meer in woonwinkelhuisen worden verkocht, omdat die in de regel vaker worden gebruikt. Volgens de informatie van het ministerie komen er in Oostenrijk jaarlijks alleen al via de levensmiddelenhandel 430 miljoen plastic zakken met of zonder hengsels in omloop, ofwel een afvalberg van 7000 ton. Met name de dunne zakjes waarin fruit en groente worden verpakt zorgen voor bijzonder veel vervuiling.

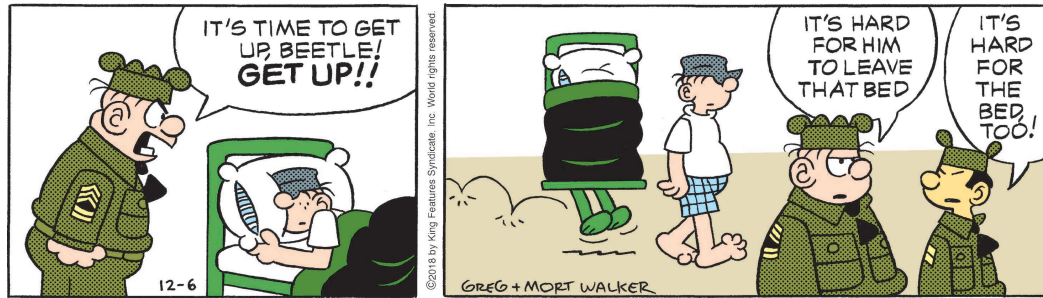
Buckles

By David Gilbert

Beetle baily

By Mort Walker

Baby blues

Door Jerry Scott & Rick Kirkman

Liverpool laat op gang in Burnley

Foto: AFP

Xherdan Shaqiri (r) is Everton-keeper Jordan Pickford de baas.

BURNLEY — Liverpool heeft bij laagvlieger Burnley een moeizame overwinning behaald (1-3). De nummer twee van de Premier League zegevierde dankzij een sterke eindsprint. James Milner, Roberto Firmino en Xherdan Shaqiri kwamen voor de ploeg van coach Jürgen Klopp in het laatste halfuur tot scoren. Jack Cork zorgde in de 54e minuut voor 1-0.

Klopp had zijn basisteam op zondag startte in de gewonnen derby tegen Everton (1-0). Middenvelder Georginio

Wijnaldum zat in Burnley niet bij de wedstrijdselectie van Liverpool. Verdedi-

ger Virgil van Dijk had wel zijn vertrouwde basisplaats bij de 'Reds'. De aanvoerder van Oranje kreeg bij de goal van Firmino de assist op zijn naam. De Braziliaan stond als invaller net drie minuten in het veld. Chelsea liep bij Wolver-

hampton Wanderers tegen de tweede competitienederlaag aan: 2-1. De bezoekers uit Londen kwamen na ruim een kwartier op voorsprong door een goal van Ruben Loftus-Cheek. Raul Jiménez en Diogo Jota gaven het duel na de rust een verrassende wending (2-1).

Het nog ongeslagen Liverpool bleef op twee punten van koploper Manchester City, dat dinsdag Watford met 2-1 versloeg. Chelsea zakte naar de vierde plek, op tien punten van de lijstaanvoerder. Tottenham Hotspur steeg naar de derde plaats dankzij een thuiszege op Southampton (3-1). Harry Kane, Lucas Moura en Son Heung-min kwamen tot scoren voor de Spurs. Het enerverende duel tussen Manchester United en Arsenal eindigde in 2-2. De Londenaren kwamen twee keer op voorsprong via treffers van Shkodran Mustafi en Alexandre Lacazette. In beide gevallen sloeg de thuisploeg snel terug. Anthony Martial en Jesse Lingard brachten de vlotte gelijkmakers op hun naam.

Annan gaat rouleren in nieuwe hockeycompetitie

UTRECHT — Bondscoach Alyson Annan van de Nederlandse hockeysters gaat niet met een vaste ploeg de nieuwe internationale competitie FIH Pro League in. “De diversiteit in de grote selectie geeft ons de mogelijkheid de samenstelling steeds aan te passen”, zegt Annan, die 32 hockeysters heeft geselecteerd.

Annan selecteert voor de drie langere trips naar Australië, de Verenigde Staten en China

steeds twintig hockeysters. “De kans is groot dat geen enkele speelster tijdens al

deze trips deel uitmaakt van het team. Het programma van dit toernooi, in combina-

tie met de hoofdklasse, is te zwaar en daarom moeten we dit zo aanpakken.”

Bij het nieuwe format, dat de Champions Trophy vervangt, doen negen landen mee. Alle deelnemers spelen

een thuis- en uitwedstrijd. De beste vier landen strijden eind juni in Amsterdam om de winst van de FIH Pro League. De hockeysters beginnen op 27 januari met een wedstrijd in en tegen Nieuw-Zeeland.

Herlings opent seizoen toch in Argentinië

MONACO — Het wereldkampioenschap motorcross begint volgend seizoen toch weer in Argentinië. Promotor Youthstream meldde dat op 10 maart de openingsronde van het WK plaatsvindt op het circuit van Neuquen (Patagonië).

De kalender van 2019 was al geruime tijd bekend, maar de plaats van handeling voor de seizoensopener in de MX2 en MXGP was nog steeds niet ingevuld. Er was sprake van een nieuwe grand prix

ergens in het Midden-Oosten, maar nu blijkt dat Argentinië evenals dit jaar de ouverture definitief krijgt. In Neuquen begon de heerschappij van Jeffrey Herlings, die zich dit jaar als

eerste Nederlander kroonde tot wereldkampioen in de koningsklasse. Hij won in maart van dit jaar meteen de eerste grand prix. De motorcrossers doen twee keer Nederland aan in 2019. Op 31 maart is de Grote Prijs van Nederland in Valkenswaard, het TT Circuit in Assen organiseert op 29 september de Motorcross der Naties.

Paris SG speelt opnieuw gelijk

Foto: AFP

Memphis Depay

STRAATSBURG — In de Franse competitie heeft koploper Paris Saint-Germain voor de tweede keer in drie dagen punten verspeeld. De titelhouder bleef bij middenmoter Strasbourg steken op 1-1. Afgelopen zondag hield Bordeaux de topploeg uit Parijs op 2-2. Dat was het eerste puntenverlies voor PSG na veertien overwinningen in de competitie op rij.

Kenny Lala zorgde namens de thuisploeg uit een strafschop voor 1-0. Edinson Cavani maakte, eveneens vanaf elf meter, in de 71e minuut gelijk. De voorsprong van PSG op nummer twee Lille bedraagt nu veertien punten. Olympique

Lyon zakte naar de vierde plaats. De ploeg van de basisspelers Memphis Depay en Kenny Tete verloor voor eigen publiek met 0-2 van Stade Rennes. De bezoekers sloegen twee keer toe in de slotfase van de eerste helft. Hatem Ben Arfa en Theoson

Siebatcheu kwamen tot scoren. Subtopper Olympique Marseille verspeelde in de eerste helft van de verloren uitwedstrijd tegen FC Nantes (3-2) twee keer een voorsprong. Na de rust (2-2) bracht de Braziliaan Boschilia de thuisploeg in de 63e minuut aan de leiding. In de stand kwam nadien geen verandering. Kevin Strootman kreeg bij Olympique al na een kwartier de gele kaart en moest daarna de duels wat voorzichtiger ingaan.

Overtuigende zege handbalsters op Kroatië

Foto: AFP

EK-debutante Delaila Amega (m) lost een schot op doel.

MONTBÉLIARD — De Nederlandse handbalsters kunnen met vertrouwen de hoofdronde van het EK handbal in Frankrijk in. De ploeg van bondscoach Helle Thomsen won ook de derde en laatste groepswedstrijd. Oranje rekende overtuigend af met het al uitgeschakelde Kroatië: 34-23.

Het Nederlands team wist vooraf al dat alleen de eer op het spel stond. Door de zeges op Hongarije en Spanje was het team al als groepswinnaar door naar de tweede ronde. Thomsen koos er daarom voor de vaste basisspelsters rust te gunnen en de wissels de kans te geven wedstrijdritme op te doen.

Voor de EK-debutantes Delaila Amega en Merel Freriks was het een uitgele-

zen kans zich te laten zien en met name de 21-jarige Amega groeide uit tot een van de uitblinkers in de ploeg. Ze maakte acht doelpunten, Freriks scoorde vijf keer. Nycke Groot, Lois Abbingh en Kelly Dulfer, het trio dat Oranje in de pittige wedstrijden tegen Hongarije en Spanje aanvoerde, kwam tegen Kroatië helemaal niet in actie. Zij komen zondag weer aan bod, als het Nederlands team in de tweede

Ruim 2500 agenten bij Superclasico in Madrid

MADRID — Ruim 2500 Spaanse agenten moeten zondag de wedstrijd tussen Boca Juniors en River Plate in Madrid goed laten verlopen. De politie in de hoofdstad van Spanje gaat er alles aan doen om de supporters van beide clubs te scheiden. Zo wordt de Paseo de la Castellana, die van het centrum van Madrid naar het stadion Bernabeu loopt, al uren voor de wedstrijd afgesloten.

De tweede wedstrijd van de finale van de Copa Libertadores is verplaatst naar Madrid na ernstige ongeregeldeheden voorafgaand aan de uiteindelijke afgelaste return van de 'Superclasico' tussen

beide rivalen uit Buenos Aires. Hooligans van River Plate bekogelden de spelersbus van Boca Juniors. Verschillende spelers raakten gewond. Het eerste duel tussen beide clubs ging wel door en eindigde in 2-2. Boca Juniors en River Plate mogen al jaren geen fans meenemen als ze bij elkaar op bezoek gaan. In Madrid zijn beide supportersgroepen wel welkom. De Spaanse politie verwacht dat duizenden supporters hun favorieten ruim 10.000 kilometer achterna reizen van Buenos Aires naar Madrid. Het duel is ook populair bij Argentijnen die in Europa wonen. Bijna alle 85.000 beschikbare kaartjes zijn al verkocht.

Turnbond VS vraagt uitstel van betaling aan

INDIANAPOLIS — De Amerikaanse turnbond heeft uitstel van betaling aangevraagd. USA Gymnastics moet een ingrijpende reorganisatie doorvoeren als gevolg van het omvangrijke schandaal rond voormalig bondsarts Larry Nassar.

Met de gevraagde maatregel wil de turnbond zich beschermen tegen alle schuldeisers, onder wie de vele slachtoffers die een claim hebben ingediend naar aanleiding van de zedenmisdriven van Nassar. Nassar

is veroordeeld tot bij elkaar 175 jaar celstraf, onder meer voor misbruik van ruim 150 turnsters onder wie viervoudig olympisch kampioene Simone Biles. Het schandaal leidde tot een grote schoonmaak in de leiding van USA Gymnastics. Bestuursleden moesten vertrekken omdat ze bijvoorbeeld meldingen over het misbruik niet serieus namen of met bewijsmateriaal hadden geknoeid. Het Amerikaans olympisch comité Usoc dreigt USA Gymnastics de status als nationale bond af te nemen indien een algehele sanering en reorganisatie uitblijft.